

SOSYAL BİLGİLER

4

ÇALIŞMA KİTABI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 7446
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 1506

SOSYAL BİLGİLER

4. Sınıf

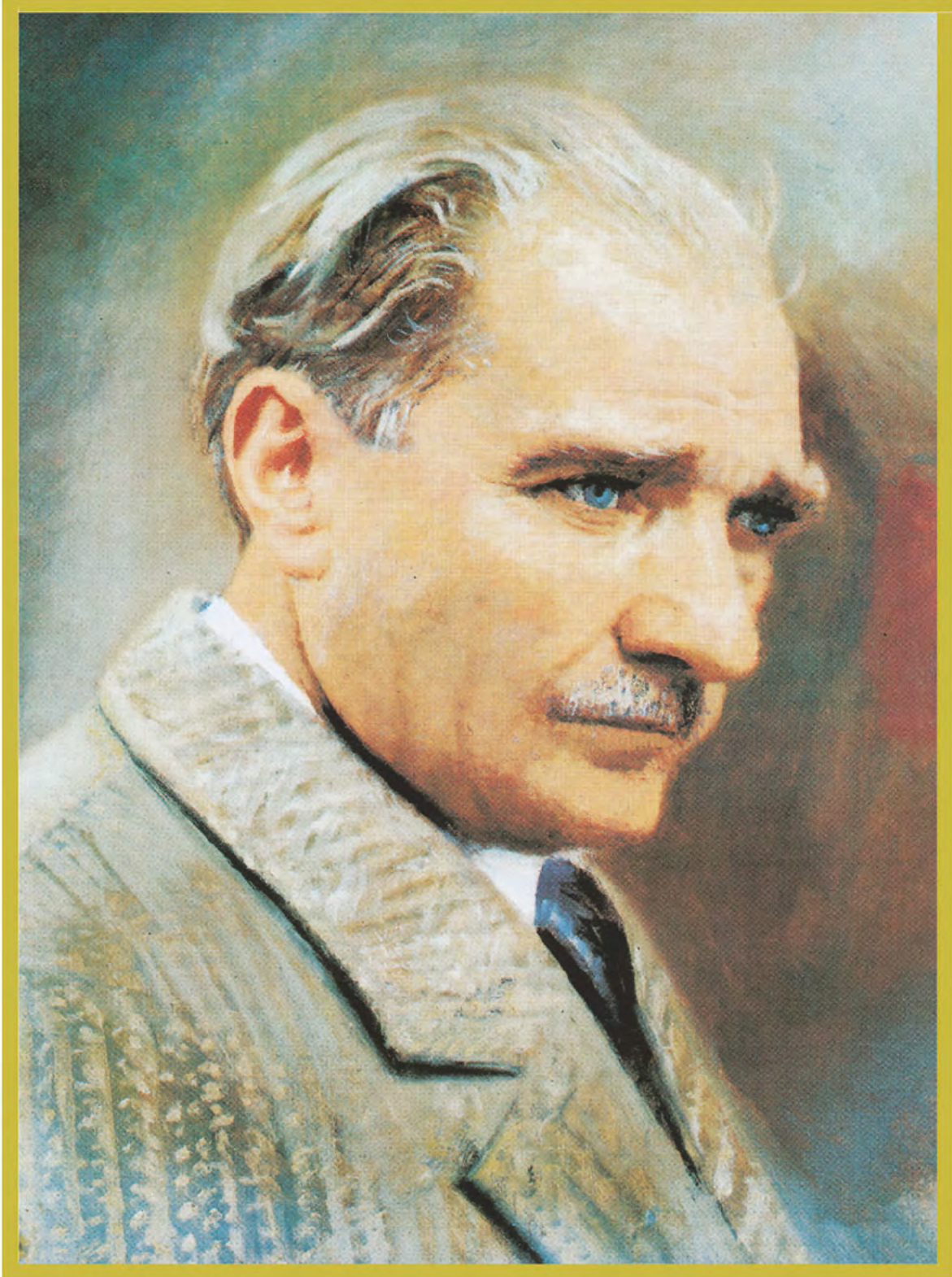
Çalışma Kitabı

Türkçe yayın hakları MEB, 2020
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında,
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

1. Baskı 2020

ISBN 978-975-11-5515-3

Mustafa Kemal ATATÜRK

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

İÇİNDEKİLER

1. ÖĞRENME ALANI:

BİREY VE TOPLUM	7
KİMLİK BELGELERİ	8
KRONOLOJİ	10
BİREYSEL ÖZELLİKLER	12
EMPATİ	14
FARKLILIKLARA SAYGI	17
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	19

2. ÖĞRENME ALANI:

KÜLTÜR VE MİRAS	22
AİLE TARİHİ	23
MİLLÎ KÜLTÜR	27
ÇOCUK OYUNLARI	31
MİLLÎ MÜCADELE	34
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	41

3. ÖĞRENME ALANI:

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	44
KONUM BULMA	45
KROKİ	49
DOĞAL VE BEŞERÎ UNSURLAR	52
HAVA DURUMU	57
TÜRKİYE COĞRAFYASI	62
DOĞAL AFETLER	65
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI	69

4. ÖĞRENME ALANI:

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	72
TEKNOLOJİK ÜRÜNLER.....	73
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TEKNOLOJİ.....	76
MUCİTLER VE İCATLAR.....	80
YENİ FİKİRLER, ÖZGÜN TASARIMLAR.....	83
TEKNOLOJİNİN DOĞRU KULLANIMI.....	86
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI.....	90

5. ÖĞRENME ALANI:

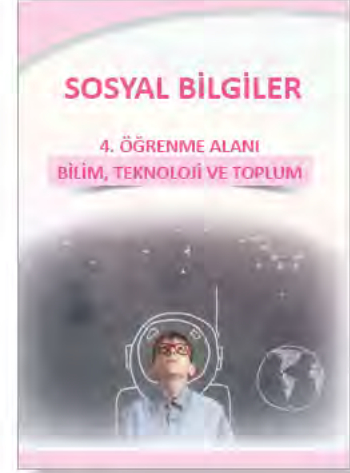
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	93
İHTİYAÇLAR VE İSTEKLER.....	94
EKONOMİK FAALİYETLER.....	97
BİLİNÇLİ TÜKETİCİ.....	101
İSRAFI ÖNLEME.....	107
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI.....	110

6. ÖĞRENME ALANI:

ETKİN VATANDAŞLIK	113
ÇOCUK HAKLARI.....	114
SORUMLULUKLAR.....	119
EĞİTSEL VE SOSYAL ETKİNLİKLER.....	123
ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMSIZLIK.....	126
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI.....	130

7. ÖĞRENME ALANI:

KÜRESEL BAĞLANTILAR	133
ÜLKELER.....	134
TÜRKİYE'NİN KOMŞULARI VE TÜRK CUMHURİYETLERİ.....	138
FARKLI KÜLTÜRLER.....	142
FARKLI KÜLTÜRLERE SAYGI.....	144
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI.....	145
DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI CEVAP ANAHTARI ...	147
SÖZLÜK.....	149
KAYNAKÇA.....	152

SOSYAL BİLGİLER

1. ÖĞRENME ALANI BİREY VE TOPLUM

KİMLİK BELGELERİ

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

- Yukarıda görselleri verilen belgelerin ortak özelliği nedir?

.....

.....

.....

- Aşağıda Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartının ön ve arka yüzleri verilmiştir. Kimlikteki bölümler numaralandırılmıştır. Numaralar ile aşağıdaki bilgileri eşleştiriniz.

☐ T.C. kimlik numarası	☐ Kişinin adı -soyadı	☐ Cinsiyeti
☐ Kişinin fotoğrafı	☐ Kimliğin geçerlilik süresi	☐ Kişinin anne ve baba adı
☐ Kişinin imzası	☐ Kimliğin belge numarası	☐ Kişinin doğum tarihi
☐ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığının gösterildiği bölüm		
☐ Yonga (çip), kişinin nüfusa kayıtlı olduğu il, ilçe, mahalle, köy, cilt numarası vb. bilgilerin olduğu bölüm		

- Aşağıda boş olarak verilen kimlik kartını, kendi kimlik bilgilerinize göre doldurunuz. Soruları cevaplayınız.

- Kimlik belgelerine neden gerek duyulmuştur?

.....

.....

- Kimlik belgeleri neden kişiye özel olarak düzenlenir?

.....

.....

Mustafa Kemal Atatürk'e ait kimlik belgesini inceleyiniz. Mustafa Kemal Atatürk'ün kimliğine ilişkin ulaştığınız bilgileri aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Kimlik belgeleri yoluyla yaş bilgisi edinilir.
- B) Kimlik belgeleri aracılığı ile aile üye sayısı belirlenir.
- C) Kimlik belgeleri vatandaşlık bilgileri içerir.
- D) Kimlik belgelerinde doğrulama bilgileri mevcuttur.

2. Aşağıdakilerden hangisi resmî kimlik belgelerinden biri **değildir**?

- A) Evlilik Cüzdanı
- B) T.C. Kimlik Kartı
- C) Sürücü Belgesi
- D) Spor Kulübü Üye Kartı

KRONOLOJİ

- Olayların oluş zamanına göre sıralanmasına **kronoloji** denir. Bu bilgiden hareketle aşağıdaki alana, kendi yaşamınıza ilişkin önemli olayları kronolojik olarak sıralayınız.

- Canan Dağdeviren'in yaşam öyküsünü okuyunuz. Yaşamındaki belli başlı olayların kronolojisini aşağıdaki alana yazınız.

CANAN DAĞDEVİREN

1985 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kocaeli'de tamamladı. 2007'de Hacettepe Üniversitesi Fizik Mühendisliği Bölümünden mezun oldu.

Sabancı Üniversitesi Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Programındaki yüksek lisans eğitimini 2009'da tamamladı. Aynı yıl Fullbright (Fulbright) bursu kazanarak Malzeme Bilimi ve Mühendisliği bölümünde doktora eğitimine başladı.

Bu süreçte esnek ve deri üstüne yapıştırmaya elverişli elektronik malzemelere çalışmalar yaptı ve doktora derecesini Aralık 2013'te aldı. Medikal teknoloji alanında çalışarak pilsiz çalışabilen bir kalp çipi (PZT) geliştirdi. 2014 yılında cilt kanserini teşhis eden bir cihaz geliştirdi. 2015 yılında Forbes'ın 30 Yaş Altı Bilim İnsanı Listesi'nde de yer aldı.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Kronoloji hazırlamanın ne tür faydaları vardır?

.....

.....

2. 1. COVID 19 salgının ilan edilmesi
2. Okulların açılması
3. Yarıyıl tatili
4. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları

2019-2020 eğitim öğretim yılındaki olayların kronolojik sırası aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 3, 4, 2 C) 2, 3, 4, 1 D) 2, 4, 3, 1

3. Aşağıdakilerden hangisi yaşamımıza dair belli başlı olayların bulunduğu kronolojide yer almaz?

- A) Doğum tarihi B) Pikniğe gitme tarihi
C) Okula başlama tarihi D) İlk karne tarihi

BİREYSEL ÖZELLİKLER

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

- Görseldeki çocukları birbirinden ayıran ne tür özellikler vardır?

.....

.....

- Farklılıklar yalnızca dış görünüşle mi sınırlıdır? Neden?

.....

.....

- Görseldeki çocuklardan hangileri ile benzer fiziksel özellikleriniz var? Bunlar nelerdir?

.....

.....

- Bireysel özelliklerinizle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- İlgi alanlarınız nelerdir?

.....

.....

.....

- Hangi alanlarda yeteneklisiniz?

.....

.....

- İlgi ve yeteneklerinize uygun ne tür faaliyetler yapıyorsunuz?

.....

.....

.....

- İlgi ve yeteneklerinize uygun ne tür faaliyetler yapmak istersiniz?

.....

.....

- Sizi en mutlu eden faaliyetler nelerdir?

.....

.....

- Mutsuz hissettiğiniz ve öfke duyduğunuz durumlar nelerdir?

.....

.....

- Hangi duygusal özelliklerinizi değiştirmek istersiniz?

.....

.....

- İnsanın kendi özelliklerini tanıması neden önemlidir?

.....

.....

• Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

- Görsellerde hangi alanlara ait faaliyetlere yer verilmiştir?

.....

.....

.....

.....

.....

- Görsellerdeki faaliyetlerden hangileri ilgi-nizi çekiyor?

.....

.....

.....

.....

.....

- İlgi ve yetenekleriniz doğrultusunda yapmak istediğiniz faaliyetler için nelere ihtiyaç duyuyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Hayatımızı devam ettirmek için mutlaka karşılanması gerekenleri ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgiler B) İhtiyaçlar C) İstekler D) Yetenekler

2. Aşağıdakilerden hangisi duygusal özelliklerden biri **değildir**?

A) Utangaç olma B) Kıskanç olma C) Güçlü hafıza D) İyimser olma

3. “Merhaba, ben Erdem. İçine kapanık, gitar çalmaktan hoşlanan, güler yüzlü biriyim.”

Erdem’in açıklamalarında hangi alanlardaki bireysel özelliklerine yer verilmiştir?

A) Duygusal, fiziksel B) Duygusal, zihinsel
C) Fiziksel, zihinsel D) Fiziksel, çevresel

4. “Hayatta en hakiki yol gösterici ilimdir, fendir.”

Mustafa Kemal Atatürk’e ait yukarıdaki söz, Atatürk’ün hangi kişisel özelliğine doğrudan vurgu yapmaktadır?

A) İleri görüşlülüğü B) Çok yönlülüğü
C) Yöneticiliği D) Akılcılığı

EMPATİ

- Aşağıdaki yaşam öykülerini okuyunuz.

FRIDA KAHLO

17 Eylül 1925'te bindiği otobüsün tramvay ile çarpışması sonucu ağır yaralanmıştır. Kazadan sonra tüm hayatı hastaneler ve doktorlar arasında geçmiştir. Ailesinin teşvikiyle sıkıntı ve acıdan kaçmak için resim yapmaya başladı. Yatağının tavanındaki aynaya bakarak kendi portrelerini çizdi. Zamanla dünyaca ünlü bir sanatçı hâline geldi.

FAZIL SAY

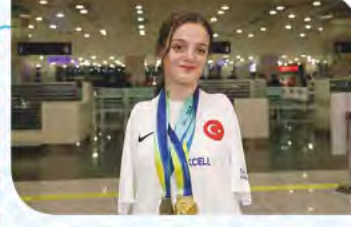
14 Ocak 1970'te Ankara'da dünyaya geldi.

Dudak damak yarığı ile dünyaya gelen Say, bebeklik döneminde ameliyat geçirdi ve damak dudak yarığı dikildi.

4 yaşında piyano çalmaya başlayan Say, Ankara Devlet Konservatuvarında üstün yetenekli çocuklar için özel statüde öğrenim görerek 1987'de piyano ve kompozisyon bölümlerini tamamladı.

Fazıl Say kariyeri boyunca New York Flarmoni, Viyana Flarmoni, İsrail Flarmoni, Fransa Ulusal Orkestrası, Tokyo Senfoni Orkestrası gibi orkestralar eşliğinde konserler verdi.

Say 2008'de Avrupa Birliği tarafından Kültür Elçisi unvanı ile görevlendirildi.

SÜMEYYE BOYACI

5 Şubat 2003 tarihinde Eskişehir'de doğdu.

Doğuştan iki kolu olmayan Boyacı, aynı zamanda kalça çıkıklığına sahip bir şekilde dünyaya geldi.

Kendi ifadesine göre gittiği bir akvaryumda gördüğü balıkların kolları olmadan yüzebilmesinden etkilenerek 2008 yılında yüzmeye başladı.

2013'te antrenör Mehmet Bayrak ile çalışmaya başladı. Haziran 2016'da Berlin'de düzenlenen ve kariyerinin ilk uluslararası yarışı olan 30. Uluslararası Almanya Şampiyonası'nda mücadele etti. Sümeyye Boyacı en son 2019 Dünya Paralimpik Yüzme Şampiyonası'nda 50 metre sırtüstü S5 kategorisinde gümüş madalya kazandı.

**STEVIE WONDER
(Sitivi Vondır)**

Profesyonel müzisyen ve şarkıcı olan Wonder, çocukluğundan beri görme engelli olmasına karşın engeline boyun eğmemiştir. 13 yaşından itibaren dünya çapında milyonlarca albümü satılmıştır. Birçok eleştirmen tarafından müzik dehası olarak kabul edilmektedir. Piyano yanında gitar, bateri ve mızıkta da çalabilmektedir.

Wonder 22 kez dünyanın en önemli müzik ödüllerinden olan Grammy (Gremi) Ödülü almıştır.

• Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- Yaşam öyküleri verilen kişilerin sahip olduğu özellikler nelerdir?

Frida Kahlo:

.....
.....
.....

Sümeyye Boyacı:

.....
.....
.....

Fazıl Say:

.....
.....
.....

Stevie Wonder:

.....
.....
.....

- Yaşam öyküleri verilen kişilerin yerine kendinizi koyunuz. Yaşamınız sizce nasıl olurdu? Farklılıklar sizi nasıl etkilerdi?

.....
.....
.....
.....

- Aşağıdaki internet haberini okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

New Tab x

KORUYUCU AİLE SEFERBERLİĞİ TÜRKİYE SINIRLARINI AŞTI

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın himayesinde, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca Türkiye genelinde korunmaya muhtaç çocuklar için başlatılan koruyucu aile seferberliği, ülke sınırlarını aşır savaşı mağduru çocuklara uzanan bir yıllık hareketine dönüştü.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca "her çocuğun bir ailesi olmalı" düşüncesiyle koruyucu aileliğin tanıtımı ve bilinirliğinin artırılmasına yönelik yürütülen çalışmalar meyvelerini verdi. Türkiye genelinde koruyucu aile sisteminin devreye alınmadığı il kalmadı. Koruyucu aileler savaşı mağduru 318 çocuğa kalplerini açtılar. 700'ün üzerinde engelli çocuk koruyucu aileleriyle büyüyor.

www.ailecalisma.gov.tr

- Savaşı mağduru ve engelli gibi dezavantajlı durumdaki çocukların ihtiyaçlarına yönelik olarak T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çalışmalarını nasıl buldunuz? Görüşlerinizi belirtiniz.

.....

.....

- Savaşı mağduru çocukların yerine kendinizi koyunuz. Neler hissedersiniz?

.....

.....

- Ailesi olmayan engelli çocukların ihtiyaçlarının giderilmesi için neler yapılabilir?

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. "Bir insanın kendisini karşı taraftaki kişinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlayabilmesine denir."

cümlesinde verilen boşluğa, aşağıdaki ifadelerden hangisi gelmelidir?

- A) Empati B) İş birliği C) Saygı D) Sempati

2. İnsanlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

- A) Tüm insanlar farklı yetenek ve ilgi alanlarına sahip olabilir.
- B) Kişilik özellikleri kişiden kişiye farklılık gösterir.
- C) Benzer kişilik özelliklerine sahip insanların oluşturduğu toplumlar gelişir.
- D) Engellilik, yoksulluk, sağlık sorunları insanları dezavantajlı durumda bırakabilir.

FARKLILIKLARA SAYGI

- Görselleri inceleyiniz.

- Görsellerde vurgulanmak istenen düşünce nedir?

.....
.....
.....
.....

- Bireylerin sahip oldukları özelliklerin insanlığa katkısı nedir?

.....
.....
.....

- Farklılıklara saygı gösterilmezse toplumda ne gibi sorunlar yaşanır?

.....
.....
.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. "Farklılıklar zenginliğimizdir." ifadesinden ne anlıyorsunuz? Yazınız.

.....
.....
.....

2. Aşağıdakilerden hangisi farklılıklara saygı ile açıklanabilir?

- A) Farklı inançlardaki insanların bir arada yaşaması
- B) Farklı fiziksel özellikteki kişilerin aynı işi yapması
- C) İnsanların düşüncelerini özgürce açıklaması
- D) Toplumun büyük bölümünün bir konuda ortak düşünceye sahip olması

- Aşağıdaki alana “Farklılıklara Saygı”nın önemini vurgulayan bir afiş tasarlayınız.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruları okuyup doğru olan seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi fiziksel özelliklerden biri **değildir**?

- A) Göz rengimiz
- B) Saç rengimiz
- C) Güler yüzlü olmamız
- D) Uzun boylu olmamız

2. Sınavdan yüksek not bekleyen bir öğrencinin, beklediği notu alamaması üzerine aşağıdaki duygulardan hangisini yaşamaması beklenir?

- A) Kıskançlık
- B) Hayal kırıklığı
- C) Heyecan
- D) Korku

3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi bireysel farklılıkları vurgular niteliktedir?

- A) Beş parmağın beşi bir olmaz.
- B) İki karpuz bir koltuğa sığmaz.
- C) Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.
- D) Ayranım ekşidir diyen olmaz.

4. T.C. Kimlik Belgesi'ne bakarak aşağıdaki bilgilerden hangisine **ulaşamaz**?

- A) Soyadı
- B) Doğum tarihi
- C) Doğum yeri
- D) Kardeş sayısı

5. Yaşamınızla ilgili belli başlı olayları kronolojik sıraya koymanız istendiğinde aşağıdakilerden hangisini en sona bırakmanız gerekir?

- A) Üçüncü yaş günü
- B) İlk dişin çıkması
- C) Dördüncü sınıfa başlama
- D) Ana okuluna başlama

6.

Yukarıdaki fotoğraf, Mustafa Kemal Atatürk'ün hangi kişilik özelliği ile doğrudan ilişkilidir?

- A) Açık sözlülüğü
- B) İleri görüşlülüğü
- C) Vatanseverliği
- D) Eğitimciliği

B) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. () Resmî kimlik belgelerinden yararlanarak bireylerin kişisel kimliklerine ilişkin bilgilere ulaşılabilir.
2. () Kimlik bilgilerindeki yonga (çip) bölümlerinde anne ve baba adı yer alır.
3. () Olayların oluş sırasına göre düzenlenmesine tarih denir.
4. () Kişisel bir kronoloji hazırlanırken doğum, kreşe başlama, okula başlama, okuma bayramı gibi önemli günlere yer verilir.
5. () Bireylerin kendine has ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri vardır.
6. () İnsanların ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri zaman içinde değişiklik gösterebilir.
7. () Başarılı olmada, bir alana ilgi duymak yeterlidir.
8. () Okulda hangi eğitsel ve sosyal faaliyete katılacağımızı öğretmenler belirlemelidir.
9. () Her bireyin farklı fiziksel, zihinsel ve duygusal özellikleri vardır.
10. () Farklı özelliklere sahip bireylere empati ile yaklaşmak gerekir.

C) Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerlere, anahtar sözcüklerden doğru olanları yazınız.

1. Yabancı ülkelere gidecek olanlara yetkili kuruluşça verilen resmî kimlik belgesine, denir.
2. Olayların oluş sırasına göre düzenlenmesine denir.
3. Bireyler ilgi, ihtiyaç ve uygun olarak eğitsel ve sosyal etkinliklere katılmalıdır.
4. Okul korosunda şarkı söyleyen bir öğrencinin alanına ilgi duyduğu söylenebilir.
5. Kendisini farklı özelliklerde olan kişilerin yerine koyan biri yapmaktadır.
6. İnsanların farklı özelliklerine ile yaklaşmak toplumsal huzura katkı sağlar.

Ç) Mustafa Kemal Atatürk'ün gittiği okullar aşağıda karışık olarak verilmiştir. Bu okulları araştırınız. Okulları Mustafa Kemal Atatürk'ün bu okullara gitme tarihine göre kronolojik olarak sıralayınız.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

D) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 7. maddesinde ‘Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana – babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.’ ifadesi yer almaktadır.”

Bu bilgiden hareketle insanların resmî kimlik belgelerine sahip olmasının gereğini ve önemini açıklayınız.

.....

.....

2. Empati ve farklılıklara saygı kavramlarını açıklayınız.

.....

.....

.....

SOSYAL BİLGİLER

2. ÖĞRENME ALANI KÜLTÜR VE MİRAS

KÜLTÜR VE MİRAS

AİLE TARİHİ

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellere göre soruları cevaplayınız.

- Görsellerdeki unsurlara sahip bir aile ile ilgili ne tür bilgilere ulaşılabilir? - - - - -

.....

.....

.....

- Sizin evinizde aile büyüklerinizden kalan ne tür unsurlar var? Örnekler veriniz.

.....

.....

.....

- Fotoğraflar, mektuplar ve nesnelere dışında hangi yöntemlerle, aile tarihi ile ilgili bilgilere ulaşılabilir?

.....

.....

.....

- Ailenize ait, geçmişten kalan bir eşyayı belirleyiniz. Bu eşyanın hangi amaçla kullanıldığını büyüklerinizden öğrenerek yazınız. Seçtiğiniz eşyanın resmini çizin.

Seçtiğim eşya

Eşyanın kullanım amacı

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Aile Tarihim

Aile tarihinizi öğrenmek için aile büyüklerinden biri ile sözlü tarih çalışması yapmalısınız. Bunun için aşağıdaki soruları kullanınız.

Adınız, soyadınız:

.....

Doğum yeriniz:

.....

Doğum tarihiniz:

Eşinizle ne zaman, nerede tanıştınız?

.....

Düğün töreniniz nasıldı?

.....

.....

.....

Geçiminizi nasıl sağlıyordunuz, mesleğiniz neydi?

.....

.....

Kaç çocuđunuz var, isimleri neler?

.....

Çocukluđunuz nasıl geçti, çocukluğunuzda oynadığınız oyunlar nelerdi?

.....

.....

.....

.....

Çocukluđunuzda günlük hayat nasıldı?

.....

.....

.....

.....

Çocukluđunuzda kullanılan teknolojik araçlar nelerdi?

.....

.....

Eskiden düğün, bayram, asker uğurlama gibi törenler nasıl yapılıyordu?

.....

.....

.....

Geçmişten kalan, sizin için değerli olan bir eşyanız var mı?

.....

.....

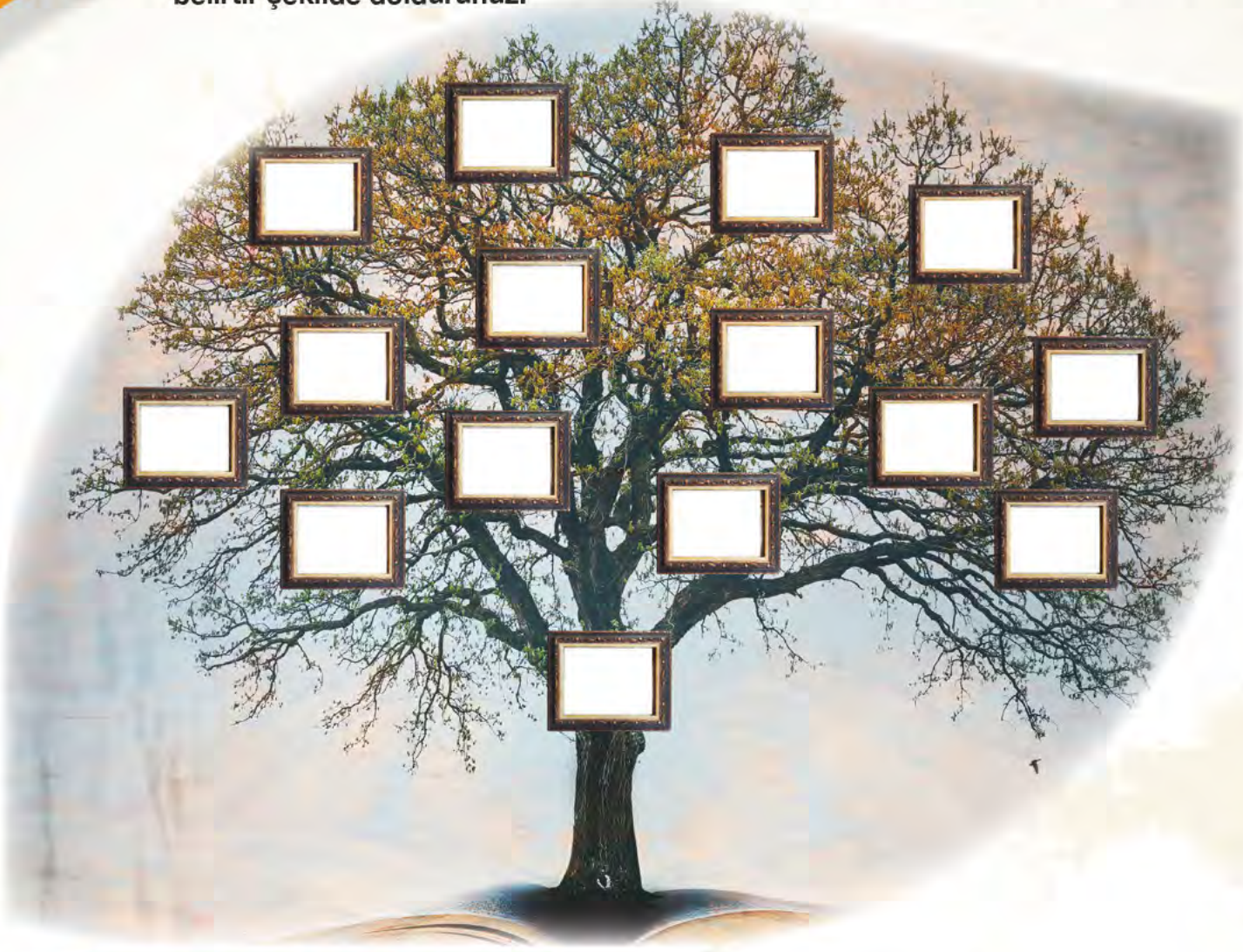
Geçmişle günümüzü yaşam koşulları bakımında karşılaştırdınız. Benzer ve farklı yönler nelerdir?

.....

.....

.....

- Aşağıdaki aile soy ağacını, aile üyelerinizin ismini ve akrabalık durumlarını belirtir şekilde doldurunuz.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi aile tarihi çalışması yaparken yararlanılacak kaynaklardan biri değildir?

A) Diplomalar B) Fotoğraflar C) Masallar D) Mektuplar

2. Aşağıdakilerden hangisi aile tarihi çalışması yapılırken görüşülmesi gereken kişilerden biridir?

A) Abla B) Babaanne C) Kuzen D) Öğretmen

3. Aile tarihini öğrenmek neden önemlidir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

MİLLÎ KÜLTÜR

- Aşağıdaki internet sayfasını inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

Ankara Etnografya Müzesi

Ankara Etnografya Müzesinde; Anadolu'nun çeşitli yörelerinden derlenmiş halk giysileri, süs eşyaları, ayakkabı, takunya örnekleri vardır. Sivas yöresi kadın ve erkek çorapları, çeşitli keseler, oyalar, çevreler, uçkurlar, peşkirler, bohçalar, yatak örtüleri, gelin kıyafetleri, damat tıraş takımları, çeşitli yörelerden halı ve kilimler sergilenmektedir. Anadolu maden sanatını temsil eden çok çeşitli eserler, Osmanlı Devri yayları, okları çakmaklı tabancalar, tüfekler, kılıç ve yatağanlar bulunur. Ayrıca Türk çini porselenleri ve Kütahya porselenleri, tasavvuf ve tarikatla ilgili eşyalar, Türk yazı sanatının güzel örneklerinden levhalar da müzede yer almaktadır.

www.muze.gov.tr

- Sizce neden böyle bir müze oluşturulmuştur?

.....

.....

.....

.....

.....

- Ankara Etnografya Müzesinde yer alan eserler, hangi alanlarda bilgiler edinmemizi sağlar?

.....

.....

.....

.....

.....

- Müzedeki eserlerden daha önce görmedikleriniz var mı? Bu eserlerin ne işe yaradıklarını öğreniniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Müzedeki eserlere, ülkemizin farklı bölgelerinde rastlanabilirken farklı ülkelerde rastlamak pek de mümkün değildir. Bu durum müzede sergilenen eserlerin hangi özelliğini kanıtlar niteliktedir?

.....

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Millî kültür öğelerinin adlarını görsellerin altına yazınız.

- Yakın çevrenizde yer alan tarihî cami, medrese, türbe, kale, köprü, anıt veya bir müzeyi gezerek aşağıdaki çalışmayı yapınız. Gezinizi internet ortamında sanal gezi olarak da yapabilirsiniz.

Mekânın adı:

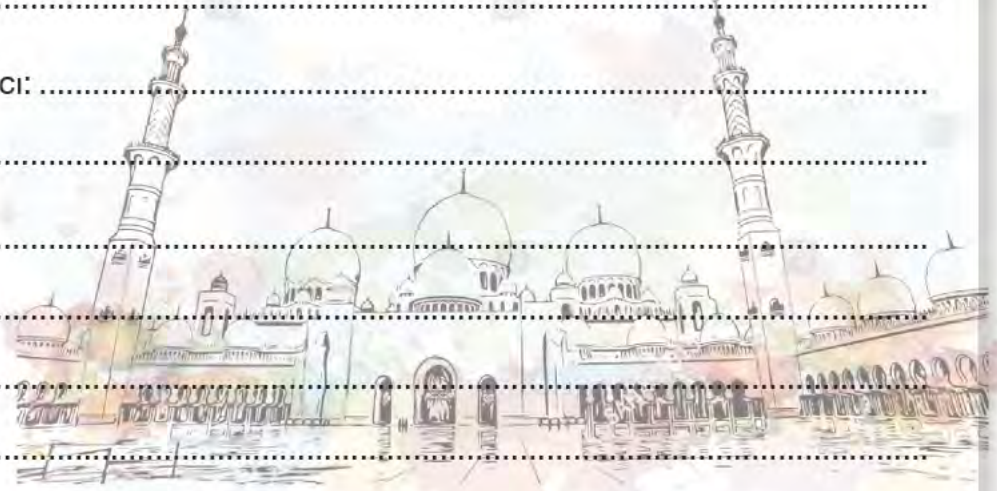
Mekânın yapılış amacı:

Mekânın tarihçesi:

Mekânda dikkatinizi en çok çeken unsur:

Mekânın millî kültürümüz açısından önemi:

Mekânın korunup gelecek nesillere aktarılması için yapılabilecekler:

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi millî kültürümüze ait unsurlardan biri **değildir**?

A) Nevruz Bayramı B) Ramazan Bayramı C) Yılbaşı kutlamaları D) Hıdırellez kutlamaları

2. Aşağıdaki unsurlardan hangisi millî kültürümüze ait **değildir**?

ÇOCUK OYUNLARI

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Soruları görsellere göre cevaplayınız.

- Görsellerdeki oyunların adları nelerdir?

.....

.....

.....

- Görsellerdeki oyunlardan hangilerini oynuyorsunuz?

.....

.....

- Aile büyüklerinize, görsellerde verilen oyunlardan hangilerini çocukken oynadıklarını sorunuz? Oyunlar aynı bugünkü gibi mi oynanmış? Benzer ve farklı yönlerini belirtiniz.

.....

.....

- Görsellerdeki oyunların geçmişte de oynanması, oyunların hangi özelliğini gösterir?

.....

- Görsellerdeki oyunlardan birini seçerek oyunun kurallarını araştırınız. Bu oyunun nasıl oynandığını yazınız.

.....

.....

.....

.....

- Geçmişten günümüze varlığını sürdüren çocuk oyunları dışında, günümüzde en çok hangi oyunları oynuyorsunuz?

.....

.....

- Günümüzde oynanan oyunlar ile geçmişte oynanan oyunlar arasındaki farklılıkların nedenleri nelerdir?

.....

.....

Aşağıdaki alana günümüzde oynadığınız oyunlardan birinin resmini çiziniz.

- Aşağıda geleneksel Türk sporlarına ve eğlence unsurlarına ait görseller verilmiştir. Sporların ve eğlencelerin isimlerini görsellerin altına yazınız.

- Bu oyun ve eğlencelerden birini seçerek oyun veya eğlence hakkında bir araştırma yapınız. Araştırma sonucunu aşağıdaki alana yazınız.

Seçtiğim oyun veya eğlence:

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi geçmişten günümüze oynanan çocuk oyunlarından biri **değildir**?
 A) İp atlama B) Körebe C) Saklambaç D) Yapboz
2. Bazı çocuk oyunlarının geçmişten günümüze varlığını sürdürmesi, kültürün hangi özelliği ile açıklanabilir?
 A) Benzerlik B) Değişim C) Farklılık D) Süreklilik
3. Aşağıdakilerden hangisi geçmişte yaygın olarak görülen oyunlardan **değildir**?
 A) Boks B) Güreş C) Hacivat - Karagöz D) Orta oyunu

MİLLÎ MÜCADELE

- Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Soruları şiire göre cevaplayınız.

MUSTAFA KEMAL'İN KAĞNISI

Yediyordu Elif kağnisını,
Kara geceden geceden.
Sankim elif elif uzuyordu, inceliyordu,
Uzak cephelerin acısıydı gıcırtilar,
İnliyordu dağın ardı, yasla,
Her bir heceden heceden.

Mustafa Kemal'in kağnisı derdi, kağnisına
Mermi taşırdı öteye, dağ taş aşardı.
Çabuk giderdi, çok götürürdü Elifçik,
Nam salmıştı asker içinde.
Bu kez yine herkesten evvel almıştı yükünü,
Doğrulmuştu yola önceden önceden.

Öküzleriyle kardeş gibiydi Elif,
Yemezdi, içmezdi, yemeden içmeden onlar,
Kocabaş, çok ihtiyardı, çok zayıftı,
Mahzundu bütün bütün Sarıkız, yanı sıra,
Gecenin ulu ağırlığına karşı,
Hafifletir, inceden inceden.

İriydi Elif, kuvvetliydi kağni başında
Elma elmaydı yanakları üzüm üzümdü gözleri,
Kınalı ellerinden rüzgâr geçerde, daim;

Toprak gülümserdi çarıklı ayaklarına.
Alını yeşilini kapmıştı, geçirmişti,
Niceden, niceden.

Durdu birdenbire Kocabaş, ova bayır durdu,
Nazar mı değdi göklerden, ne?
Dah etti, yok. Dahha dedi, gitmez,
Ta gerilerden başka kağnılar yetişti geçti gacıır gucur
Nasıl dururdu Mustafa Kemal'in kağnisı.
Kahroldu Elifçik, düşünceden düşünceden

Aman Kocabaş, ayağını öpeyim Kocabaş,
Vur beni, öldür beni, koma yollarda beni.
Geçer götürür ana, çocuk, mermisini askercığın,
Koma yollarda beni, kulun köpeğin olayım.
Bak hele üzerinden ses seda uzaklaşır,
Düşerim gerilere, iyceden iyceden.

Kocabaş yığıldı çamura,
Büyüdü gözleri, büyüdü yürek kadar,
Örtüldü gözleri örtüldü hep.
Kalır mı Mustafa Kemal'in kağnisı, bacım,
Kocabaşın yerine koştı kendini Elifçik,
Yürüdü düşman üstüne, yüceden yüceden.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

- “Mustafa Kemal’in kağnısı derdi, kağnısına” dizesinden hareketle, Türk milletinin Mustafa Kemal’e ve Millî Mücadele’ye verdiği önem hakkında neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

- “Kalır mı Mustafa Kemal’in kağnısı, bacım,
Kocabaşın yerine koştı kendini Elifçik,
Yürüdü düşman üstüne, yüceden yüceden.”

Yukarıdaki dizeleri, Millî Mücadele’nin kazanılmasında, Türk milletinin rolü açısından değerlendiriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

- Şiirin sizde uyandırdığı duygular nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

- Millî Mücadele yıllarında yaşadığınızı düşününüz. Siz Millî Mücadele’ye ne tür katkılar sağladınız?

.....

.....

.....

• Aşağıdaki ifadeleri verilen anahtar sözcüklerle tamamlayınız.

Lozan Antlaşması	Fransızlar	Büyük Taarruz	İtilaf Devletleri	Kuvayimillîye	amacı
Erzurum	30 Ekim 1918	BMM	Kâzım Karabekir	Urfa	Havza
I. İnönü	Amasya	Gümrü Antlaşması	Maraş	Sivas	Antep
Sakarya	Tekâlifî Millîye	19 Mayıs 1919	İzmir	Samsun	

1. Mondros Ateşkes Anlaşması tarihinde, Osmanlı Devleti ile arasında imzalanmıştır.
2. Mondros Ateşkes Anlaşması'na göre 15 Mayıs 1919'da İtilaf Devletleri güçleri tarafından işgal edilmiştir.
3. Mustafa Kemal tarihinde, Bandırma Vapuru ile ulaşmıştır.
4. Mondros Ateşkes Anlaşması'na göre başlayan işgallere karşı Anadolu halkı birliklerini kurup mücadeleye başlamışlardır.
5. Mustafa Kemal Anadolu'ya geçtikten sonra sırasıyla ve genelgesi ile ve kongrelerini düzenlemiştir.
6. Amasya Genelgesi'nde Millî Mücadele'nin, yöntemi ve gerekçesi belirlenmiştir.
7. 23 Nisan 1920'de, Ankara'da açılmış ve Millî Mücadele'nin merkezi Ankara olmuştur.
8. Doğu Cephesi'nde Ermenilere karşı şanlı bir mücadele veren ve zafer kazanan Paşa, TBMM'nin ilk uluslararası başarısı olan imzalamıştır.
9. Güney Cephesi'nde karşı mücadele edilmiştir. Özellikle, ve şehirlerinde verilen mücadele, Millî Mücadele açısından çok önemlidir.
10. Batı Cephesi'nde sırasıyla, II. İnönü, Kütahya - Eskişehir, ve savaşları yapılmıştır.
11. Sakarya Savaşı öncesi, Türk milletinin bağımsızlığı için her şeyini feda edebileceğini kanıtlar nitelikteki emirleri yayınlanmıştır.
12. Millî Mücadele'nin zaferle sonuçlanması sonucu imzalanan ile Türkiye Devleti'nin bağımsızlığı tüm dünyaya ilan edilmiştir.

- Aşağıdaki yaşam öyküsünü okuyunuz. Soruları metne göre cevaplayınız.

KÂZIM KARABEKİR

İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimini İstanbul'da Fatih Askerî Rüştiyesi ile Kuleli Askerî İdadisinde gördü. 1902'de İstanbul Harp Okulu'ndan, 1905'te de İstanbul Harp Akademisi'nden mezun oldu. Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasının (30 Ekim 1918) ardından İstanbul'a çağrıldı. İstanbul'da bir şey yapılamayacağını, kumandanların ordularının başına gönderilmesi gerektiğini ilgililere anlattı.

Kâzım Karabekir 19 Nisan'da Trabzon'a ulaşarak Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti üyeleriyle toplantı düzenledi. 3 Mayıs'ta Erzurum'a gelip Erzurum Müdâfaa-i Hukuk Cemiyeti üyeleriyle görüştü ve bir kongre tertiplenmesini sağladı. Bu sırada Samsun'a çıkan Mustafa

Kemal ile haberleşerek Erzurum'da buluşan Kâzım Karabekir, müfettişlikten azledilen ve 8 Temmuz'da askerlikten istifa eden Mustafa Kemal'e kendisini önceden olduğu gibi bundan sonra da kumandanı kabul ettiğini bildirdi. Kâzım Karabekir, Mustafa Kemal'in kongreye girmesine karşı çıkan bazı delegeleri ikna ederek onu 23 Temmuz'da başlayan kongreye başkan seçtirdi. Kongrenin sekizinci günü, Mustafa Kemal ile Rauf Bey'in tutuklanarak İstanbul'a gönderilmesini isteyen Harbiye Nezâreti'ne emri yerine getirmeyeceğini bildirdi. Sivas Kongresi'nin toplanmasında ve başarıyla sonuçlanmasında da Mustafa Kemal'e yardımcı oldu. Millî Harekât Esas Planı'na göre Şark Cephesi kumandanlığına getirilen Kâzım Karabekir, İngilizler'in İstanbul'u işgal edip meclisi dağıtmaları üzerine Erzurum'da bulunan İngiliz subay ve erlerini tutuklattı. Bütün valiliklere tamim göndererek İstanbul ile haberleşmeyi yasakladı.

Doğu Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir, 28 Eylül'de doğu harekâtını başlattı. Sarıkamış, Göle, Kağızman ve Kars'ı ikinci defa kurtardı. Harekâta devam ederek 7 Kasım'da Gümrü'yü ve 12 Kasım'da Iğdır'ı aldı. Mütarekeye razı olan Ermeniler'le müzakereler yaptı. 3 Aralık 1920'de Gümrü Antlaşması'nı imzalayıp Ermenistan'ın Sevr Antlaşması'nda kendisine tanınan bütün haklardan vazgeçmesini sağladı.

Ardahan da alınarak (23 Şubat 1921) Çürüksu, Acara ve Batum kazaları dışında kalan elviye-i selâse toprakları kurtarıldı. Kâzım Karabekir'e "Doğu Fâtihi" unvanını kazandıran bu zafer Millî Mücadele'ye katılanların ümidini arttırdı. Buradaki birliklerin bir kısmı Batı Cephesine kaydırıldı.

www.islamansiklopedisi.org.tr
(Düzenlenmiştir.)

- Kâzım Karabekir'in yaşam öyküsünde sizi en çok etkileyen olay nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

- Kâzım Karabekir'in faaliyetlerinin Millî Mücadele'ye katkıları nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

- Kâzım Karabekir gibi vatanseverlerin faaliyetlerini dikkate alarak Millî Mücadele'nin önemini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

- Kâzım Karabekir'e bir teşekkür mektubu yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Soruları görsele göre cevaplayınız.

- “İstiklâl Savaşı’nda Mermi Taşıyan Kadınlar” adlı resimde anlatılmak istenen nedir? Eseri yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Millî Mücadele yıllarında yaşadığınızı düşününüz. Millî Mücadele’ye sizin ne tür katkınız olurdu? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

- Millî Mücadele’de kadın, erkek, çocuk, yaşlı topyekün bir mücadele verilmiştir. Bu bakımdan Millî Mücadele’nin önemini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Kâzım Karabekir gibi vatanseverlerin faaliyetlerini dikkate alarak Millî Mücadele’nin önemini açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Millî Mücadele’de aşağıdakilerden hangisiyle bir savaş **yapılmamıştır**?
A) Ermeniler B) Fransızlar C) İtalyanlar D) Yunanlar
2. Aşağıdaki Millî Mücadele kahramanları ve mücadele ettikleri millet eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?
A) Fransızlar – Şahin Bey B) Ermeniler – Kâzım Karabekir
C) Yunanlar – Sütçü İmam D) Yunanlar – İsmet İnönü
3. Atatürk, “Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz’dir. İleri!” emrini aşağıdaki savaşlardan hangisinde vermiştir?
A) Sakarya Savaşı B) I. İnönü
C) II. İnönü D) Büyük Taarruz

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruları okuyup doğru olan seçeneği işaretleyiniz.

- Aşağıdakilerden hangisi sözlü tarih çalışması yapılırken uyulması gereken kurallardan biri **değildir**?
 - Görüşme yapılacak kişinin belirlenmesi
 - Görüşme yapılacak kişiye sorulacak soruların belirlenmesi
 - Görüşmenin okul ortamında yapılması gerektiğinden okulun düzenlenmesi
 - Görüşme sırasında kullanılacak fotoğraf makinesi, ses kayıt cihazı gibi materyallerin hazırlanması
- Aşağıdakilerden hangisi millî kültürümüzü yansıtan nesnelere biridir?
 - Çeyiz sandığı
 - Kitaplık
 - Ütü masası
 - Yemek masası
- Aşağıdakilerden hangisi millî kültür öğelerimizden olan el sanatlarımızdan biridir?
 - Halk oyunları
 - Edebiyat ürünleri
 - Mimari eserler
 - Hat sanatı
- "Koyun veya keçilerin arka bacaklarında bulunan dört yüzlü kemikle oynanan tarihî bir Türk oyunudur." ifadesi ile tanıtilen oyun aşağıdakilerden hangisidir?
 - Misket
 - Aşık
 - Topaç
 - Kemik
- Eski Türk evlerinden bazılarının günümüzde turistik amaçlarla kullanılması millî kültür öğelerinin hangi özelliğini göstermektedir?
 - Millî kültür öğelerinin değişerek taşındığına
 - Millî kültür öğelerinin önemini yitirdiğine
 - Millî kültür öğelerinin değişime direndiğine
 - Millî kültür öğelerinin amaç dışı kullanıldığına
- Mustafa Kemal Atatürk ilk askerî başarısını aşağıdakilerden hangisinde göstermiştir?
 - Çanakkale
 - Kafkasya
 - Trablusgarp
 - Millî Mücadele
- 1- Sivas Kongresi
2- Mondros Ateşkes Anlaşması
3- Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkışı
4- Amasya Genelgesi
5- Erzurum Kongresi
Yukarıdaki olayların oluş sırası aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
 - 2-1-3-4-5
 - 2-3-4-5-1
 - 3-2-4-5-1
 - 4-5-1-2-3

B) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. () Aile tarihi çalışması yapmak için sözlü, yazılı, görsel kaynak ve nesnelere yararlanılır.
2. () Mektuplar aile tarihi çalışmasında kullanılan görsel kaynaklardandır.
3. () Aile tarihini bilmek aile ve akrabalık bağlarını güçlendirir.
4. () Geleneksel el sanatları, kıyafetler, yemekler, halk dansları millî kültürümüzü oluşturan unsurlardan bazılarıdır.
5. () Kültürel öğelerin en önemli özelliği geçmişten günümüze değişim göstermeden ulaşmasıdır.
6. () Zeybek, Karadeniz Bölgesi’nde oynanan bir halk oyunudur.
7. () Aşık, mendil kapmaca, körebe gibi oyunlar geleneksel çocuk oyunlarımızdandır.
8. () Cirit, günümüzde yaygın olarak oynanan geleneksel bir Türk oyunudur.
9. () Gelişen teknoloji ve değişen yaşam koşulları çocuk oyunlarına yansımıştır.
10. () Mustafa Kemal Atatürk, 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun’a giderek Millî Mücadele’yi başlatmıştır.
11. () Millî Mücadele, Kuvayimillîye birliklerinin çabalarıyla kazanılmıştır.
12. () Şahin Bey, Antep’in kurtuluşu için mücadele etmiş bir Millî Mücadele kahramanıdır.
13. () Sakarya Savaşı, Millî Mücadele’yi zaferle sonuçlandıran savaştır.
14. () Lozan Barış Anlaşması ile Türk Devleti, özgür ve bağımsız bir devlet olarak dünyadaki saygın yerine kavuşmuştur.

C) Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerlere, anahtar sözcüklerden doğru olanları yazınız.

1. Aile büyüklerine ait sözlü, yazılı, görsel kaynak ve nesnelere yararlanarak çalışması yapılabilir.
2. Milletlerin kendine has, diğer milletlerden farklı öğeleri vardır.
3. Kültür öğelerimizi görmek için çevremizdeki ziyaret edebiliriz.
4. geçmişte yaygın olarak görülen, günümüzde ise Ramazan ayında yaşatılmaya devam eden kültürel özelliklerimizdendir.
5. Düğünden önceki günlerde gerçekleştirilen geçmişten günümüze devam eden kültürel öğelerimizdendir.
6. Kemeçe Bölgesi'ne ait geleneksel müzik aletlerinden biridir.
7. Zeybek oyunu Bölgesi'ne has bir halk oyunudur.
8. Seksek, yağ satarım – bal satarım, beştaş gibi oyunların geçmişten günümüze varlığını sürdürmesi, çocuk oyunlarının kanıtlamaktadır.
9. Sütçü İmam, Gördesli Makbule, Nezahat Onbaşı gibi isimler..... kahramanlardır.
10. I ve II. İnönü savaşları Cephesinde yapılan savaşlardır.

SOSYAL BİLGİLER

3. ÖĞRENME ALANI

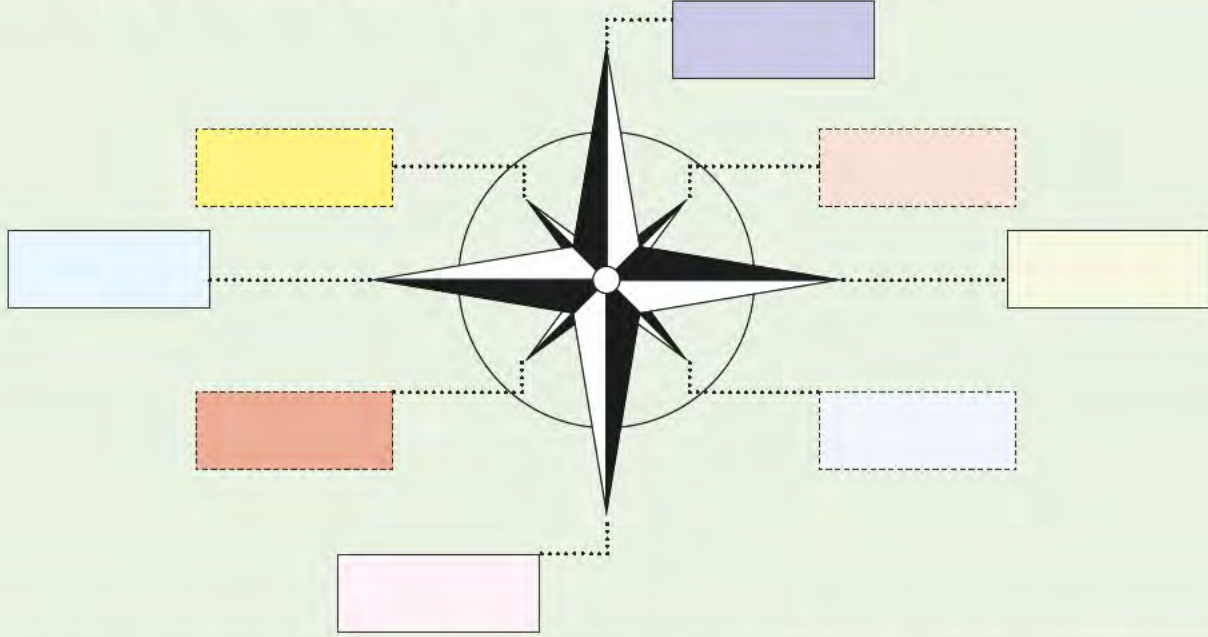
İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

KONUM BULMA

- Aşağıdaki şemaya ana yönleri ve ara yönleri yazınız.

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Soruları görsele göre cevaplayınız.

- Mor arabaya göre okulun, marketin, postanenin, bankanın ve restoranın konumlarını yönleri dikkate alarak belirtiniz.

.....
.....
.....
.....

- Bera, evinden çıkan birine yönleri kullanarak postaneyi nasıl tarif etmelidir? Açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

- 46 ve 47. sayfalarda bazı doğal ve teknolojik yön bulma yöntemlerinin görselleri verilmiştir. Görsellerin yanlarındaki yazma alanlarına bu yöntemleri kısaca açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki açıklamaların hangi yönlere ait olduğunu belirleyiniz. Açıklamaların numaralarını, yön kutucuklarına yazınız.

1. Güneş'in doğduğu yön

2. Ağaçların ve taşların yosun tutan yüzü

3. Cami minaresinin kapısı

4. Karınca yuvalarının ağzı

5. Güneş öğle vakti tam tepedeyken çubuğun gölgesinin en kısa olduğu zaman ve çubuğun yönü

6. Güneş'in battığı yön

7. Kutup Yıldızı'nın gösterdiği yön

8. Sabah Güneş doğduğunda, yüzümüz Güneş'e dönük durulduğunda sol kolun gösterdiği yön

DOĞU

KUZEY

BATI

GÜNEY

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. * Kutup Yıldızı * Karınca yuvası
* Pusula * Çubuk yöntemi
* Navigasyon

Derste yukarıdaki başlıklarla ilgili bilgi veren Kadriye Öğretmen'in dersinin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gezegenimiz B) Yönler C) Yön bulma yöntemleri D) Çevremiz

2. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizin kuzeyinde yer alan illerden biridir?

- A) Samsun B) Konya C) İzmir D) Elazığ

KROKİ

- Bir çizimin kroki özelliği taşıması için gereken özellikleri aşağıdaki alana listeleyiniz.

-
-
-
-
-
-
-
-
-

- Çevrenizdeki okul, ev, hastane, park, cami, acil toplanma yeri, sığınak, acil çıkış, lokanta, market, kırtasiye ve fırın gibi mekânların sembollerini aşağıdaki kutucuklara örnekteki gibi çizin. Soruları cevaplayınız.

 <p>HASTANE</p>		

1. Krokilerde sembollere yer verilmesinin nedeni nedir?

.....

.....

.....

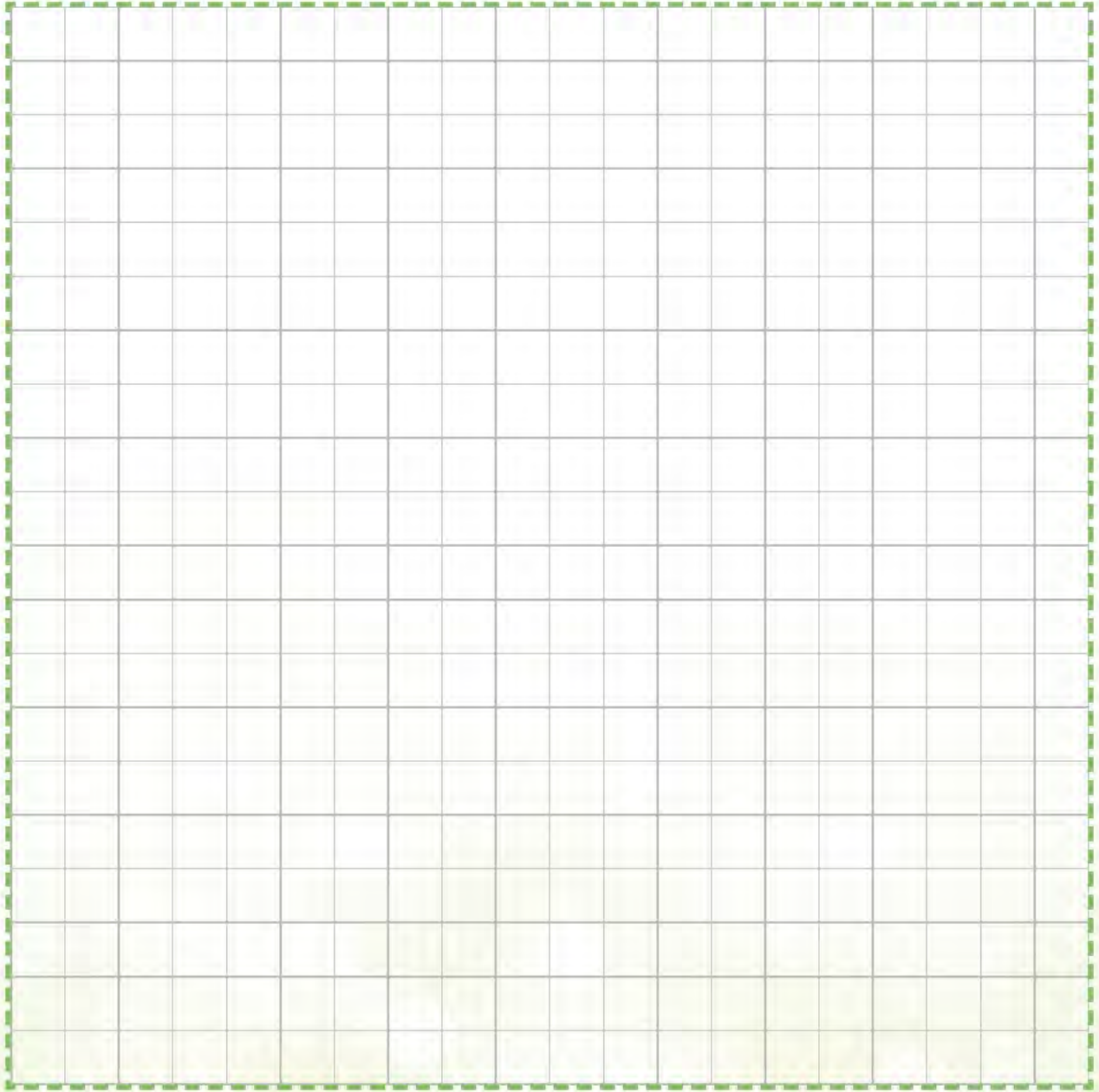
2. Krokiler hangi amaçlarla kullanılır?

.....

.....

.....

- Aşağıdaki alana evinizin bulunduğu yerin krokisini çiziniz.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi krokinin özelliklerinden biri **değildir**?

- A) Yapılan küçültmelerde belli bir oran dikkate alınır.
- B) Bir yerin kuş bakışı görünümüdür.
- C) Sembollerin bulunduğu bir bölüm vardır.
- D) Çizimler kabataslak olarak yapılır.

2. Aşağıdakilerden hangisi krokilerde yer alan sembollerden biri **olamaz**?

- A) Acil toplanma yeri
- B) Evin odaları
- C) Aile sağlığı merkezi
- D) Futbol sahası

DOĞAL VE BEŞERÎ UNSURLAR

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Doğal ve beşerî unsurları aşağıdaki yazma alanına listeleyiniz.

Doğal Unsurlar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Beşerî Unsurlar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

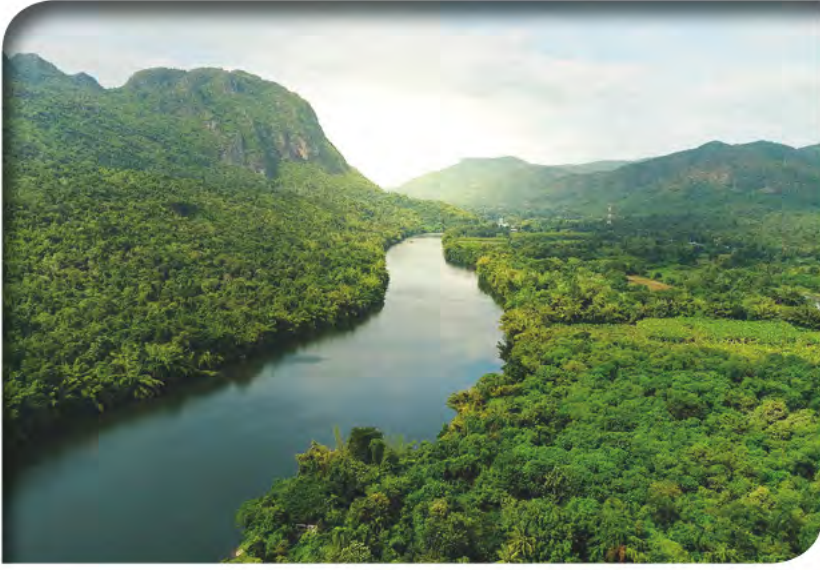
.....

.....

.....

.....

- Yakın çevrenizde bulunan doğal ve beşerî unsurları listeleyiniz.

ÇEVREMDEKİ DOĞAL UNSURLAR

ÇEVREMDEKİ BEŞERİ UNSURLAR

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Hangilerinin doğal, hangilerinin beşerî olduğunu belirleyiniz. Doğal unsur olanların altındaki kutucukları mavi, beşerî unsur olanların altındaki kutucukları kırmızı renge boyayınız.

- Doğal ve beşerî unsurların isimlerini örnekteki gibi yazınız.

Doğal unsurlar: **Orman**,

.....

.....

Beşerî unsurlar: **Köprü**,

.....

.....

- Aşağıdaki Türkiye Turizm Haritası'nı inceleyiniz. Ülkemize gelen bir turist için ülkemizin doğal ve beşerî güzelliklerinin yer aldığı tabloları aşağıdaki alanlara yazınız.

Doğal Unsurlar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Beşerî Unsurlar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi insanların ihtiyaçlarını karşılamak için doğal çevreyi değiştirerek ortaya koyduğu yapılardan biridir?
A) Vadi B) Körfez C) Liman D) Koy
2. Aşağıdakilerden hangisi beşerî unsurlara örnek olarak verilebilir?
A) Peribacaları B) Mağara C) Travertenler D) Park
3. Aşağıdakilerden hangisi çevremizde yer alan doğal unsurlardan biridir?
A) Fiskiye B) Irmak C) Baraj D) Havuz

HAVA DURUMU

- Aşağıdaki açıklamalarla kavramları eşleştiriniz.

Havada meydana gelen yağış, nem, rüzgâr gibi meteoroloji ile ilgili olaylara denir.

Bir yerde, kısa süreli olarak meydana gelen hava olaylarına denir.

Bir yerde, uzun süreli olarak görülen hava olaylarının ortalamasına denir.

İKLİM

METEOROLOJİ

HAVA
OLAYI

HAVA
DURUMU

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Hava olaylarının adlarını, görsellerin altına yazınız. Soruyu cevaplayınız.

- Çevrenizde en sık görülen hava olayları nelerdir?

.....

.....

.....

- Aşağıdaki kutucuklara hava olaylarını ifade eden semboller çiziniz.

- Aşağıdaki internet sayfasını inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

Ana Sayfa > Son Gözlemler > Türkiye Genel

Türkiye'de Bazı Merkezlerde Son Ölçülen Değerler

● Hadise / Sıcaklık (°C) ● Basınç (hPa) ● Rüzgâr (km/saat) ● Nem (%) ● Yağış (mm) TUM İLLERİ GÖSTER

Ankara İlçeleri/İstasyonlarında Ölçülen Sondurumlar

Filtre...	Hadise	Sıcaklık (°C)	Yağış (mm)	Rüzgâr Yönü	Rüzgâr (km/saat)	Nem (%)	Aktüel Basınç (hPa)	Denize İndirgenmiş Basınç (hPa)
ANKARA BÖLGE 06 Ağustos - 17.25(Yükseklik: 891m)		34,6	0,0		1	6	909,7	1004,4
SİNCAN 06 Ağustos - 17.06(Yükseklik: 886m)		36,9	0,0		5	20		
ŞEFLİKOÇHİSAR 06 Ağustos - 17.25(Yükseklik: 912m)		34,3	0,0		11	12	908	1005,7
AKYURT 06 Ağustos - 17.26(Yükseklik: 1114m)		32,2	0,0		9	11		

www.mgm.gov.tr

1. Hava olaylarını gözlemlemek ne tür faydalar sağlar?

.....

.....

2. Hava tahmin raporlarını takip ediyor musunuz? Bunun için hangi kaynaklardan yararlanıyorsunuz?

.....

.....

- Yaşadığınız yerin bir haftalık hava olaylarını gözlemleyiniz. Gözlem sonuçlarınızı aşağıdaki tablo ve grafiğe, hava olaylarının sembollerini çizerek aktarınız.

Bir Haftalık Hava Olayları Gözlem Tablosu

Günler	Hava Olayı						
	Güneşli	Bulutlu	Sisli	Yağmurlu	Karlı	Gök gürültülü	Rüzgârlı
Pazartesi							
Salı							
Çarşamba							
Perşembe							
Cuma							
Cumartesi							
Pazar							

Bir Haftalık Hava Olayları Gözlem Grafiği

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- I- Günlük hayatımızı kolaylaştırır. II- Tarımsal faaliyetlerin düzenlenmesinde etkili olur.

III- Trafik faaliyetlerinin yürütülmesini kolaylaştırır. IV- Hava kirliliğini engeller.

Yukarıdaki ifadelerden hangileri hava tahmin raporlarının yararlarındandır?

A) I, II B) I, III C) I, II, III D) I, II, IV
- Hava tahmin raporlarını takip etmek hangi meslek için **daha az** önemlidir?

A) Çiftçi B) Doktor C) Kaptan D) Pilot

TÜRKİYE COĞRAFYASI

- Aşağıdaki Türkiye Fiziki Haritası'nı ve atlaslarınızdan da Türkiye Siyasi Haritası'nı inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

- Türkiye Fiziki Haritası'nda yaşadığınız yeri belirleyiniz. Yaşadığınız yer ve çevresindeki yer şekillerini bulup yazınız.

.....

.....

- Yaşadığınız yer ve çevresinde yaygın olarak görülen yer şekilleri hangileridir? Bu durum yaşadığınız yerin nüfusunu hangi yönlerden etkilemiştir?

.....

.....

- Yer şekilleri ile nüfusun dağılışı arasında nasıl bir ilişki vardır? Örnekler vererek açıklayınız.

.....

.....

- Ülkemizin fiziki özelliklerini genel hatlarıyla açıklayınız.

.....

.....

- Ülkemizde nüfusun dağılışı etkileyen faktörler nelerdir?

.....

.....

- Ülkemizin coğrafi özellikleri edebî eserlere de yansımıştır. Bunun iki özel örneğini okuyup soruları cevaplayınız.

ILGAZ TÜRKÜSÜ

İlgaz Anadolu'nun
Sen yüce bir dağsın.
Baharda yer yüzünde
O cennetin başısın.

Yalçın kayalıklar
Göklere yükseliyor.
Senin dumanlı başın
Bulutları deliyor.

Yükseklerden akıyor
Ne güzel berrak sular.
Eteklerinde otlar
Sürülerle kuzular.

www.eba.gov.tr

KARADENİZ

Göklere aynasın, bulutlar senin,
Bir ufak meltemle ürperir tenin.
Fırtına, türküsü enginlerinin;
Köpük, sularının perisi, deniz!

Gemiler görünmez dalga çıktığında,
Bir hınç uğultusu var çığlığında,
Duru sabahların gün ışığında
Serili bir kaplan derisi deniz!

Kıyın yeryüzünün cenneti bize,
Koylar sıra sıra, dağlar diz dize,
Giresun, Görele, yemyeşil Rize,
Siyah suların perisi deniz!

Kemalettin KAMU

DOĞAL AFETLER

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerin hangi doğal afete ait olduğunu altlarındaki alanlara yazınız.

- Aşağıdaki açıklamaların numaraları ile doğal afetleri eşleştiriniz.

1

Yer kabuğunun derin katmanlarının kırılıp yer değiştirmesi veya yanardağların püskürme durumuna geçmesi yüzünden oluşan sarsıntı, yer sarsıntısı, zelzele.

2

Sürekli yağan yağmurdan veya eriyen kardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su, su taşkını.

3

Yağışların etkisiyle toprağın alt tabakalarının gevşemesi sonucu üst tabakanın yerinden oynayarak hareket etmesi.

4

Dağın bir noktasından kopup yuvarlanan ve yuvarlandıkça büyüyen kar kümesi.

5

Yıldırım düşmesi, yanardağ patlaması ve yüksek sıcaklık gibi doğal sebeplerle ve kırık cam, izmarit, tarımsal ürünler gibi insan faaliyetleri sonucu çıkan durdurulması güç yangın.

TSUNAMİ

SEL

ORMAN
YANGINI

DEPREM

ÇIĞ

HEYELAN

- Doğal afetlerin zararlı etkilerini azaltmak için alınacak tedbirleri listeleyiniz.

DEPREM

.....

.....

.....

.....

SEL

.....

.....

.....

.....

ORMAN YANGINI

.....

.....

.....

.....

ÇIĞ

.....

.....

.....

.....

HEYELAN

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Görselden ve ön bilgilerinizden hareketle deprem öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılacakları listeleyiniz.

Deprem öncesinde yapılacaklar:.....

.....

.....

.....

.....

Deprem sırasında yapılacaklar:.....

.....

.....

.....

.....

.....

Depremden sonra yapılacaklar:

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Yağışın çok olduğu, dere yataklarının yerleşime açıldığı yerlerde aşağıdaki doğal afetlerden hangisi görülebilir?
A) Çığ B) Deprem C) Sel D) Tsunami
2. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde yer alan doğal afetlerden biri **değildir**?
A) Çığ B) Deprem C) Heyelan D) Kasırga
3. Eğimli arazilerde ağaçlandırma çalışmaları yapmak, killi topraklara bina yapmamak aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşumunu engeller?
A) Çığ B) Deprem C) Heyelan D) Sel

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruları okuyup doğru olan seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi yüzümüzü Güneş'in doğduğu yöne döndüğümüzde sol kolumuzun gösterdiği yöndür?

A) Batı B) Doğu
C) Kuzey D) Güney

2. "Geceleyin yönümüzü bulmak için yararlanınız."

Yukarıdaki noktalı yerlere, aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Bulutlar
B) Güneş
C) Karınca yuvası
D) Kutup Yıldızı

3. Bir yerin kuşbakışı görünüşünün kâğıt üzerinde kabataslak çizimine ne ad verilir?

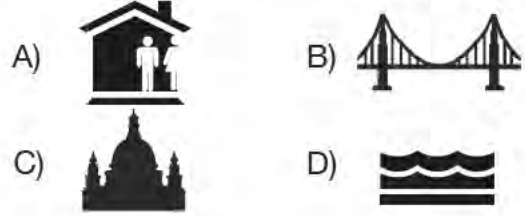
A) Harita B) Kroki
C) Plan D) Resim

4. Aşağıda bir haftalık hava gözlemleri sonucu oluşturulan bir tablo verilmiştir. Tablodaki bulgulara göre aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

Pazartesi	
Salı	
Çarşamba	
Perşembe	
Cuma	
Cumartesi	
Pazar	

- A) En az görülen hava olayı yağıştır.
B) Bulutlu gün sayısı güneşli gün sayısından fazladır.
C) Güneşli gün sayısı ile yağışlı gün sayısı eşittir.
D) Haftanın ilk günleri hava güneşlidir.

5. Erzurum'da oturan biri, çevresinde gördüğü unsurları sembollerle gösterdiğinde aşağıdakilerden hangisinin bu semboller arasında olması **beklenemez**?

6. Aşağıdakilerden hangisi çevremizde yer alan doğal unsurlara örnek olarak verilebilir?

A) Göl B) Park
C) Kara yolu D) Üst geçit

7. I - Şiir II - Türkü III - Efsane

Yukarıda verilen unsurlardan hangisi ya da hangilerinden yararlanılarak yaşanan yerin coğrafi özellikleri ile ilgili bilgi edinilebilir?

A) I B) II
C) II - III D) I - II - III

8. Aşağıdakilerden hangisinin deprem çantasında bulunmasına gerek **yoktur**?

A) Çikolata B) El feneri
C) PİL D) İlaç

9. "Ağaçlandırma çalışmalarının yapılması ve bitki örtüsünün korunması çalışmalarını bazı doğal afetlerin zararlarını azaltmada etkilidir."

Buna göre bahsedilen çalışmaların;

I - Deprem II - Sel III- Çığ IV - Heyelan doğal afetlerinden hangilerinde daha çok etkili olduğu söylenebilir?

A) I - II B) I - II - IV
C) II - III - IV D) III - IV

B) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. () Bir yerin konumunu bulmak için doğal ve teknolojik yöntemlerden yararlanır.
2. () Pusulalar doğal yön bulmada kullanılan yöntemlerden biridir.
3. () Ağaçların yosun tutmuş yüzleri güney yönünü gösterir.
4. () Kutup Yıldızı daima kuzey yönünü gösterir.
5. () Bir yerin kuş bakışı görünümün kabataslak çizimine kroki denir.
6. () Krokiler belli bir ölçeğe uygun olarak çizilir.
7. () Beşerî unsurlar, insanların ihtiyaçlarını gidermek için doğayı değiştirerek ortaya çıkardıkları unsurlardır.
8. () Yağmur, sis, kar, rüzgâr, dolu gibi olaylar, atmosferde gerçekleşen hava olaylarıdır.
9. () Yer şekilleri, nüfus dağılışını etkileyen unsurlardan değildir.

C) Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerlere, anahtar sözcüklerden uygun olanlarını yazınız.

teknolojik	doğal	kroki	plan
hava durumu	hava olayları	nüfus	heyelan
	beşerî	sel	

1. Karınca yuvaları, ağaç ve taşların yosunlu yüzleri, Kutup Yıldızı yön bulma yöntemlerindedir.
2. Bir yerin kuş bakışı görünümünün kabataslak şekilde bir düzleme aktarılmasına denir.
3. Yaşadığımız çevre, doğal ve unsurlardan oluşmaktadır.
4. Havada meydana gelen yağış, rüzgâr, kar gibi meteorolojik olaylara denir.
5. Yer şekillerinin yapısı dağılışını doğrudan etkileyen doğal unsurlardır.
6. Toprağın eğimli arazilerde, kar ve yağmur sularının etkisiyle ağırlaşp kaymasına denir.
7. afetinin zararlı etkilerinden korunmak için dere yataklarına bina yapılmaması gerekmektedir.

Ç) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Depreme karşı hazırlıklı olmak için ne tür tedbirler alınmalıdır?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Krokiler hangi amaçlarla kullanılmaktadır?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

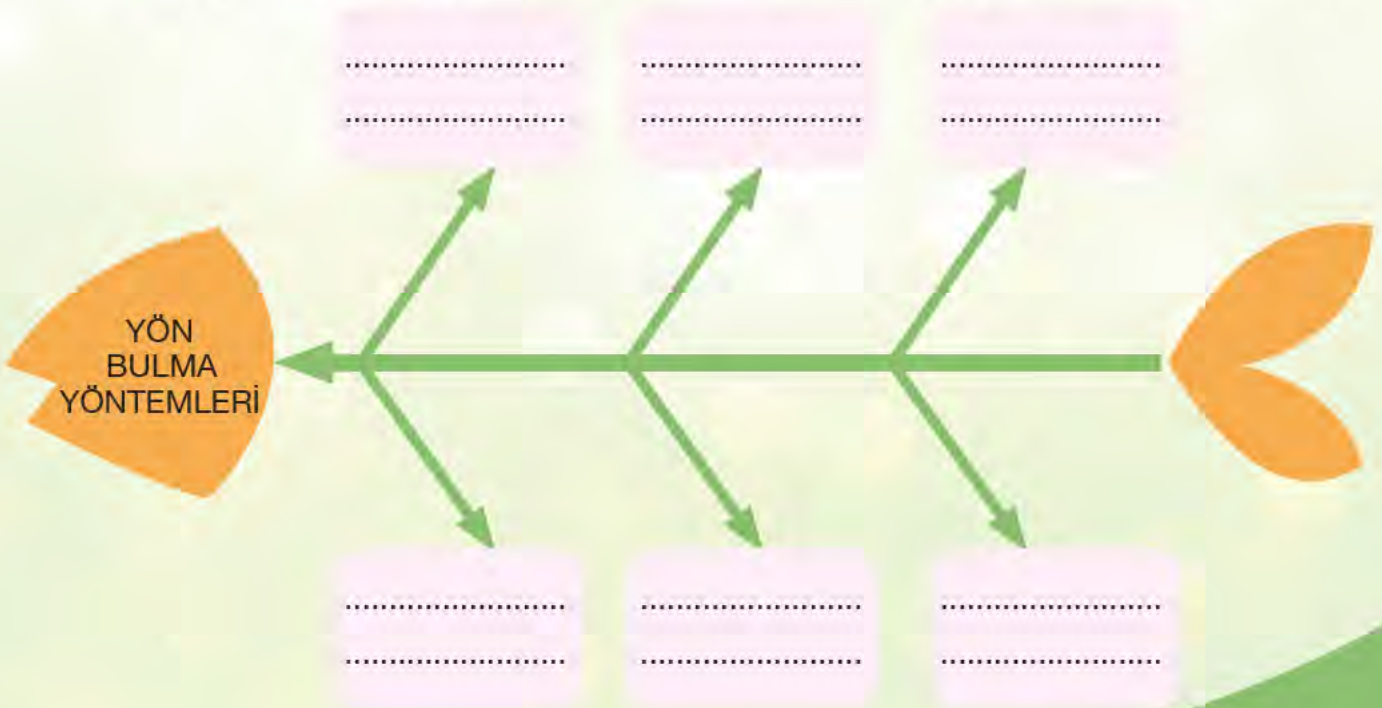
3. Hava tahminlerinin insanlara yararları nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Doğal afetlerin zararlı etkilerinden korunmak için alınabilecek tedbirleri yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- Doğal ve teknolojik yön bulma yöntemlerini balık kılıcı yöntemiyle gösteriniz.

SOSYAL BİLGİLER

4. ÖĞRENME ALANI

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

TEKNOLOJİK ÜRÜNLER

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerdeki teknolojik ürünlerin hangi alanda kullanıldığını numaralarını aşağıdaki kutucuklara yazarak belirtiniz.

EĞİTİM

EV
ARAÇLARI

İLETİŞİM

SAĞLIK

ULAŞIM

- Eğitim, sağlık, ulaşım, iletişim ve ev araçlarından birer tanesini seçiniz. Seçtiğiniz teknolojik ürünlerin resmini çiziniz. Bu ürünün hayatınızdaki önemini yazınız. Soruyu cevaplayınız.

- Yukarıdaki teknolojik ürünlerin hayatınızda olmadığını düşününüz. Günlük hayat nasıl olurdu? Görüşlerinizi yazınız.

- Çevrenizde eğitim, sağlık, ulaşım, iletişim ve ev araçlarının dışında hangi teknolojik ürünler vardır? Adlarını ve kullanım alanlarını yazarak ürünlerin görsellerini aşağıdaki alanlara yapıştırınız ya da çiziniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. I- Cep telefonu II- Akıllı tahta III- Steteskop

Yukarıdaki teknolojik ürünlerin kullanım alanları, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

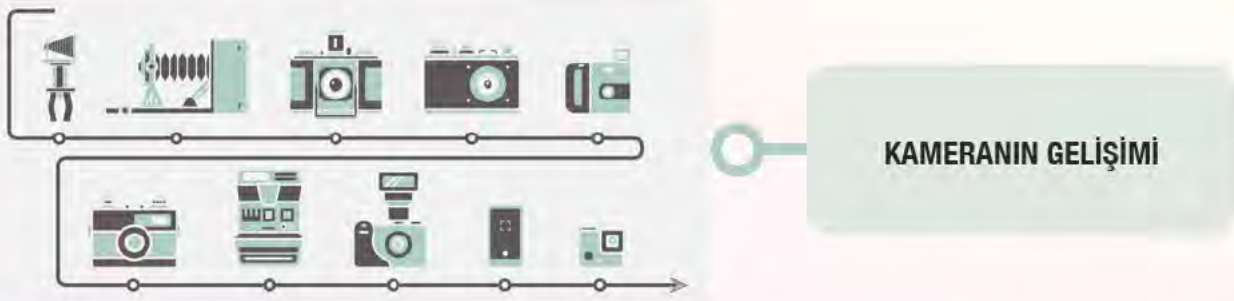
	I	II	III
A)	Ulaşım	Sağlık	Eğitim
B)	İletişim	Eğitim	Sağlık
C)	Ev Araçları	İletişim	İletişim
D)	İletişim	Sağlık	Ulaşım

2. Tomografi cihazı, MR cihazı, röntgen cihazı gibi teknolojik ürünlerin kullanım alanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilişim	B) Eğitim	C) İletişim	D) Sağlık
------------	-----------	-------------	-----------

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TEKNOLOJİ

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

- Telefonun, müzik çaların ve fotoğraf makinesinin icat edildikleri döneme ait görünüşleri ile günümüzdeki görünüşlerini karşılaştırınız. Bu ürünlerin benzerlik ve farklılıklarını belirleyip yazınız.

.....

.....

- Teknolojik ürünler icat edildikleri günden beri aynı amaçla mı kullanılmaktadır? Kullanım alanlarında değişiklikler var mıdır? Neden? Açıklayınız.

.....

.....

- Telefon, müzik çalar ve fotoğraf makinesi hayatımıza ne tür katkılar sağlamıştır?

.....

.....

- Teknolojik ürünlerin zaman içinde değişikliğe uğramasının nedenleri nelerdir?

.....

.....

- Görselleri inceleyiniz. Geçmişten günümüze kullanılan aydınlatma araçlarının görsellerini, zaman içindeki gelişimine göre numaralandırarak sıraya koyunuz. Soruları cevaplayınız.

- Aydınlatma araçları geçmişten günümüze nasıl bir değişim geçirmiştir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

- Aydınlatma araçlarının hayatımıza olan katkıları nelerdir?

.....

.....

.....

- Aydınlatma araçlarının doğru kullanımına yönelik önerilerinizi listeleyiniz.

-
-
-
-

- “Teknolojiyi doğru kullanıyor muyuz?” sorusunu altı şapkalı düşünme yöntemine göre yorumlayınız.

Tarafsız, net bilgiler verir:

.....

.....

.....

Kötümserdir, tehlikeleri görür:

.....

.....

.....

İyimserdir, avantajları söyler:

.....

.....

.....

Sakindir, sonuçları söyler:

.....

.....

.....

Yenilikçidir, alternatifleri söyler:

.....

.....

.....

Duygusal açıdan bakar, hislerini söyler:

.....

.....

.....

- Yandaki görseli inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

- İnternetin kullanım alanları nelerdir? Görseli de dikkate alarak yazınız.

.....

.....

- İnternet teknolojisinin hayatımızda meydana getirdiği olumlu ve olumsuz etkileri listelleyiniz.

Olumlu etkiler:

.....

Olumsuz etkiler:

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi teknolojinin yararlarından biri **değildir**?

- A) Mesafeler yakınlaşır. B) Üretim faaliyetleri artar.
C) İş gücü ihtiyacı artar. D) Zamandan tasarruf edilir.

2. Aşağıdaki teknolojik ürünlerden hangisi diğerlerine göre daha fazla işlevsel (çok amaçlı) hâle gelmiştir?

- A) Buzdolabı B) Mikroskop C) Telefon D) Ütü

MUCİTLER VE İCATLAR

- Aşağıda görselleri karışık olarak verilen mucitleri ve icatlarını eşleştiriniz.

Thomas Edison
(Tomas Edisın)

Alexander Graham Bell
(Aleksandır Gıraham Bel)

Wright Kardeşler
(Rayt Kardeşler)

Canan Dağdeviren

Johannes Gutenberg
(Yohan Gutenberg)

Sir Tim Berners Lee
(Sör Tim Börnırs Li)

Aziz Sancar

- Aşağıdaki görseli inceleyiniz. Açıklamayı okuyarak soruları cevaplayınız.

Otomobilin tarihi, 19. yüzyılda enerji kaynağı olarak buharın kullanılmasıyla başlar ve içten yanmalı motorlarda petrolün kullanılmasıyla devam eder. Günümüzde alternatif enerji kaynakları ile çalışan otomobillerin üretilmesi konusunda çalışmalar hız kazanmıştır.

Otomobil, ortaya çıkışından itibaren gelişmiş ülkelerde insan ve yük taşımacılığı konusunda ana ulaşım aracı olarak kendini kabul ettirmiştir. Otomotiv endüstrisi II. Dünya Savaşı'ndan sonra en etkili endüstri (sanayi) kollarından birisi olmuştur.

Otomobil tek bir kişi tarafından bulunmamıştır, yaklaşık yüzyıl boyunca dünyanın dört bir yanında ortaya çıkan buluşların bir araya gelmesiyle ortaya çıkmıştır. Modern otomobilin ortaya çıkışının yaklaşık yüz bin patent alımı sonrasında gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Otomobil, ulaşımda bir çığır açmış ve bireylerin mekân ile olan ilişkileri başta olmak üzere önemli sosyal ve ekonomik değişikliklere neden olmuştur. Otomobil, günümüz gündelik yaşamında çok önemli bir yer tutmaktadır.

1. Otomobillerin zaman içindeki gelişimi ile ilgili görüşlerinizi belirtiniz.

.....

.....

.....

2. Otomobilin tek bir mucidinin olmaması nasıl açıklanabilir? Yazınız.

.....

.....

.....

3. Otomobilin hayatımızdaki yeri ve önemi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

.....

- **Günlük hayatta kullandığınız teknolojik ürünlerden birini seçiniz. Bu ürünün kim ya da kimler tarafından icat edildiğini, zaman içinde nasıl bir gelişim gösterdiğini araştırınız. Araştırma sonuçlarınızı aşağıdaki alana yazınız. Çalışmanızı görsellerle destekleyiniz.**

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi teknolojik ürünlerin ilk hâlleri ile günümüzdeki hâllerinin farklı olmasının nedenlerindedir?
A) Teknolojik çalışmalar durağandır. B) Teknoloji gelişime açıktır.
C) Teknolojik ürünlerin modası geçer. D) Teknolojik ürünler ilk hâllerini korur.
2. Aşağıdakilerden hangisi icatlarıyla tanınan mucitlerden biri **değildir**?
A) Edison B) Alexander Graham Bell
C) Kobe Bryant (Kobe Birayt) D) Mete Atatüre

YENİ FİKİRLER, ÖZGÜN TASARIMLAR

- Aşağıdaki haberi okuyunuz. Soruyu cevaplayınız.

KÜÇÜK MUCİTLERDEN HAYATI KOLAYLAŞTIRACAK İCATLAR

TEKNOFEST İstanbul'a "İnsanlık Yararına Teknoloji Yarışması" kategorisinde katılan küçük mucitler, hazırladıkları projelerle insan hayatına dokunacak icatlar geliştirdi.

Türkiye'nin en büyük teknoloji etkinliği TEKNOFEST İstanbul Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali (TEKNOFEST İstanbul), küçük mucitlerin sağlık, çevre, ulaşım alanlarında tasarladıkları icatlarının tanıtılmasına ve katılımcılarla buluşmasına imkân sağladı.

Tasarladıkları icatlarının amacını ve teknolojisini, stantlarına gelen katılımcılara anlatan küçük mucitler, en az yetişkinler kadar teknolojiye olan yatkınlıklarıyla dikkati çekti.

ÇEVRECİ MUCİTLER DENİZ TEMİZLİĞİ İÇİN TASARLADI

8. sınıf öğrencileri Ahmet Yusuf Taş, Yusuf Ali Koşay ve Ömer Emir Uğur, "Guardians Of The Future" (Gardins of dı fûçur) takımı olarak festivale "Temiz Dalgalar" projesi ile katıldı. İcatları hakkında bilgi veren Ahmet Yusuf Taş, su ve deniz yüzey kirliliğiyle mücadele amacına yönelik hazırladıkları projede insan gücü yerine olabildiğince temiz enerjiden yararlanmanın amaçlandığını söyledi.

Projenin, güneş enerjisiyle çalışan havuz ve deniz üzerindeki çöpleri toplayan bir araç tasarımından oluştuğunu anlatan Taş, "Projemizin yenilikçi yönü su kirliliğini temiz enerjiden (güneş enerjisi) yararlanarak insan gücüne ihtiyaç duymadan ve düşük maliyetle gerçekleştirebiliyor olması. Cihazın boyutu oldukça küçük olduğu için ekosisteme zarar vermez. Kolayca taşınabilir. Projede hedef kitemizi belediyeler ve çevre müdürlükleri oluşturmaktadır." dedi.

www.aa.com.tr

- Haberdeki arkadaşlarınızın çalışmalarını değerlendiriniz. Sizce onları böyle çalışmalara yönelten düşünceler nelerdir?

.....

.....

.....

- Aşağıdaki dergi haberini okuyunuz. Soruyu cevaplayınız. Siz de <https://bilimcocuk.tubitak.gov.tr/> adresinden Bilim Çocuk dergilerinin tüm sayılarına ulaşarak bilim ve teknoloji dolu, eğlenceli zamanlar geçirebilirsiniz.

İŞARET DİLİNİ KONUŞMAYA ÇEVİREN ELDİVEN

ABD’de bulunan California Üniversitesinden bilim insanları Amerikan işaret dilini akıllı telefon aracılığıyla konuşmaya çeviren bir eldiven geliştirdi. Eldivende parmak hareketlerini algılayan ince ve esnek algılayıcılar bulunuyor. Algılanan hareketler elektrik sinyallerine dönüştürülerek eldivendeki baskılı devre kartına iletiliyor. Son olarak, baskılı devre kartı da bu sinyalleri saniyede bir sözcüklük hızla konuşmaya çeviren akıllı telefona kablosuz bir biçimde iletiyor. Bu eldivenle, Amerikan işaret dilini kullananlar ve herhangi bir işaret dilini kullanmayanlar arasındaki iletişimin kolaylaştırılması hedefleniyor.

www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr

- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile ihtiyaçlar arasında nasıl bir ilişki vardır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Teknolojik bir ürün tasarlamak isteyen biri, aşağıdakilerden hangisine öncelik vermelidir?

- A) Ürünün maliyetinin yüksek olmasına
- B) Ürününün ihtiyaca yönelik olmasına
- C) Ürünün dikkat çekici olmasına
- D) Ürünün karmaşık olmasına

2. Aşağıdakilerden hangisi girişimci kişilerin özellikleri arasında **yer almaz**?

- A) Meraklıdırlar
- B) Yenilikçidirler
- C) Araştırmacıdırlar
- D) Sabırsızdırlar

TEKNOLOJİNİN DOĞRU KULLANIMI

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Soruyu cevaplayınız.

- Görseller yoluyla verilmeye çalışılan mesaj nedir?

.....

.....

.....

- Teknolojiyi kendimize, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanmak için neler yapmalıyız? Listeleyiniz.

-
-
-
-
-
-

- Aşağıda teknolojinin faydalı ve zararlı etkileriyle ilgili bilgiler verilmiştir. Bilgileri okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

- Zihinsel becerilerde bozukluk
- Sosyal becerilerde bozukluk

- Zekâ gelişimi
- Zihinsel beceri gelişimi
- Öğrenmeyi öğrenmek
- Eğitici ve öğretici içerik zenginliği
- Yaratıcılık
- Güvenlik

- Öfke ve korku
- Teknoloji bağımlılığı
- Fiziksel problemler: Görme problemleri, bedenin iskelet yapısında bozulma, boyun ağrıları, kol, el, parmak uyuşmaları ve aşırı yorgunluk
- Zorbalık, istismar ve güvenlik sorunları

Teknolojiyi doğru şekilde, doğru miktarda kullanan çocuklar için eşsiz faydalar vardır. Teknolojiyi yanlış şekilde, yanlış miktarda kullanan çocuklar içinse büyük riskler taşıdığı unutulmamalıdır.

- Teknolojinin zararlı etkilerinden korunmak ve olumlu yönlerinden yararlanmak için neler yapıyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

- Siz de gözlemlerinize dayalı olarak teknolojinin yararlı ve zararlı etkilerine örnekler veriniz.

.....

.....

.....

.....

- Teknoloji kullanımı sadece iletişimle sınırlı değildir. Ulaşım, uzay, enerji, sanayi, tıp, tarım, ilaç, ev araçları gibi birçok alanda teknolojiden yararlanılmaktadır. Bu alanlarda da teknolojinin doğru kullanımı son derece önemlidir. Kaynakları israf etmemek, çevreyi kirletmemek, artım tesisleri kurmak, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek alınabilecek önlemlerdendir. Bunun için yapılabilecekler arasında kullanılan teknolojik araçların kullanım kılavuzlarına uymak da yer almaktadır.

Aşağıdaki alana evinizdeki bir teknolojik ürünün kullanım kılavuzunun uyarılar bölümünü yapıştırınız veya uyarı talimatlarını yazınız.

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi teknolojiyi **doğru kullanmayan** birinin ifadesidir?

- A) Bilgisayar başında uzun süre vakit geçiririm.
- B) Televizyonda sevdiğim programları seçerek izlerim.
- C) Telefon konuşmalarımı kısa tutarım.
- D) Teknolojik ürünlerin güvenlik talimatlarına uyarım.

2. Aşağıdakilerden hangisi teknolojik ürünleri çevreye zarar vermeden kullanmak için alınan tedbirlerden biri **değildir**?

- A) Fabrika atıkları için arıtım tesisleri kurmak.
- B) Ulaşımında bireysel araç kullanmak.
- C) Televizyonu ve bilgisayarı uygun mesafe ile kullanmak.
- D) Sosyal ilişkileri canlı tutmak.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruları okuyup doğru olan seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki teknolojik ürünlerden hangisinin kullanım alanı diğerlerinden **farklıdır**?

- A) MR cihazı B) Gözlük
C) Tepegöz D) Steteskop

2. Aşağıdakilerden hangisi geçmişten günümüze zamanı ölçmek için kullanılan araçlardan biri **değildir**?

- A) Kum saati B) Pusula
C) Hicri takvim D) Güneş saati

3. I - Mektup II - Telefon
III - Telgraf IV - Cep telefonu

Yukarıdaki iletişim araçlarının zaman içindeki gelişimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I - II - III - IV B) I - III - IV - II
C) I - IV - III - II D) I - III - II - IV

4. "Eskiden bulaşıcı hastalıklar nedeniyle birçok kişi hayatını kaybediyordu, sayemde artık bu hastalıklar daha az zarar verir hâle geldi."

Yukarıda bahsedilen gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Röntgen cihazı B) Enjektör
C) Steteskop D) Aşı

5. Aşağıdakilerden hangisi teknolojik ürünlerin hayatımızda yaptığı değişikliklere örnek olarak **gösterilemez**?

- A) Ulaşım araçlarındaki gelişim hızlı, kolay ve güvenli ulaşım sağlamıştır.
B) Sağlık alanındaki gelişmeler birçok hastalığın tedavisinde etkili olmuştur.
C) Eğitime yönelik geliştirilen araçlar öğrencilerin gelişimini olumsuz etkilemiştir.
D) İletişim alanındaki gelişmeler insanları dünyadaki gelişmelerden anında haberdar etmiştir.

6. Teknolojik bir ürün tasarlamak istiyorsunuz. Bunun için aşağıdakilerden hangisine öncelik vermelisiniz?

- A) Ürünün maliyetinin fazla olmasına
B) Ürünün bir ihtiyacı gidermesine
C) Ürünün doğal gazla çalışmasına
D) Ürünün dikkat çekici olmasına

7. Aşağıdakilerden hangisi teknolojik ürünlerin hatalı kullanımına örnek olarak **verilemez**?

- A) Cep telefonunu gerektiği anlarda kullanmak
B) Uzun süre bilgisayar başında kalmak
C) Televizyonu yakından izlemek
D) Hava kararmadan tüm ışıkları açmak

B) Aşağıdaki öz değerlendirme formunu doldurunuz. Bunun için ifadelere göre size uygun olan yüz sembollerinden birine "X" işareti koyunuz.

"Bunu çok iyi yapabiliyorum." için

"Bunu kısmen yapabiliyorum." için

"Bunu yapamıyorum." için

1. Çevremdeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırabilirim.

--	--	--

2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımalarını karşılaştırabilirim.

--	--	--

3. Teknolojinin hayatımızda ve çevremizde meydana getirdiği olumlu ve olumsuz etkilere örnekler verebilirim.

--	--	--

4. Kullandığım teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırabilirim.

--	--	--

5. Teknolojik ürünler ve mucitleri ile ilgili araştırma sonuçlarını çevremle paylaşabilirim.

--	--	--

6. Çevremdeki ihtiyaçlardan yola çıkarak yeni ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirebilirim.

--	--	--

7. Teknolojik ürünleri kendime, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanabilirim.

--	--	--

C) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. () Teknolojik ürünlerin farklı kullanım alanları vardır.
2. () Bilgisayar sadece eğitim alanında kullanılan bir teknolojik üründür.
3. () Buzdolabı, çamaşır makinesi, ütü, fırın gibi ürünler ev işlerinde kullanılan teknolojik ürünlerdir.
4. () Bir teknolojik ürünün kullanım alanı, geçmişte ve günümüzde aynıdır.
5. () Teknolojik ürünlerin kullanımından kaynaklı çevre sorunları yaşanabilir.
6. () Bir teknolojik ürünün ilk hâli ile günümüzdeki hâli arasındaki fark, teknolojinin sürekli geliştiğinin göstergesidir.
7. () Canan Dağdeviren, DNA çalışmalarıyla tanınmış, ünlü bilim insanlarımızdandır.
8. () Bazı teknolojik ürünler, birçok mucidin katkılarıyla geliştirilmiştir.
9. () İnsanların ihtiyaçlarına yönelik ürünler geliştirmek sadece bilim insanlarının görevidir.
10. () Çevrenizdeki bir ihtiyaca yönelik olarak yeni fikirler üretebilir, tasarımlar geliştirebilirsiniz.
11. () Teknolojik ürünlerin hatalı kullanımı, sadece teknolojik ürüne zarar verir.
12. () Teknolojik ürünlerin doğru kullanımında, kullanma kılavuzları son derece önemlidir.

SOSYAL BİLGİLER

5. ÖĞRENME ALANI

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

İHTİYAÇLAR VE İSTEKLER

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Verilen ürünleri ihtiyaçlar ve istekler olarak gruplandırıp görsel numaralarını aşağıdaki bölümlere yazınız.

İHTİYAÇLAR

.....

.....

.....

.....

İSTEKLER

.....

.....

.....

.....

Yandaki görseli inceleyiniz. Görselde verilmek istenen mesajı, ihtiyaçlar ve kaynakları doğru kullanma ilişkisini dikkate alarak açıklayınız.

.....

.....

.....

- Aşağıda verilen istek ve ihtiyaçlara yönelik ifadeleri, ilgili oldukları kavramla eşleştiriniz.

1. Kişiden kişiye önem sırası değişir.
2. Eksikliği kişinin yaşamında tehlike oluşturur.
3. Sürekli karşılanması gerekir.
4. Ertelenmesi kişiye zarar vermez.
5. Kişiden kişiye değişebilir, zorunlu değildir.
6. Yaşamsal öneme sahiptir, bütün kişiler için geçerlidir.

İSTEKLER

İHTİYAÇLAR

- İnsanların temel, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına birer örnek veriniz.

•

•

•

•

- Aşağıdaki alana istek ve ihtiyaçlarınızı yansıtan bir resim çiziniz.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi temel ihtiyaçlarımızdan biri **değildir**?

A) Barınma B) Beslenme C) Eğlenme D) Giyinme

2. Aşağıdakilerden hangisi isteklere bir örnektir?

A) Kışlık bot almak B) Renkli kalem almak
C) Kahvaltı için süt almak D) Doğal gaz satın almak

3. “İnsanların yaşamlarını sürdürebilmek için karşılanması gerekenlere denir.”
Yukarıda verilen ifadedeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Talep B) İstek C) Ürün D) İhtiyaç

EKONOMİK FAALİYETLER

- Çevrenizden meslek sahibi birini belirleyiniz. Aşağıdaki soruları kullanarak bu kişiyle bir röportaj yapınız.

- Mesleğiniz nedir?

.....

.....

- Mesleğiniz hangi ekonomik faaliyet alanına girmektedir?

.....

.....

- Mesleğinizi seçmede hangi faktörler etkili oldu?

.....

.....

- Bu ekonomik faaliyet alanını tanıtır mısınız?

.....

.....

- Mesleğinizin gerekleri nelerdir?

.....

.....

- Çalıştığınız ekonomik faaliyet alanında başka hangi meslekler yapılmaktadır?

.....

.....

- Sizin ekonomik faaliyet alanınız dışında çevrenizde başka hangi ekonomik faaliyetler yapılmaktadır?

.....

.....

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerin hangi ekonomik faaliyete ait olduğunu altlarına yazınız.

- Aşağıdaki açıklamalarla ekonomik faaliyetlere ilişkin kavramları eşleştiriniz.

Belirli faaliyet ve işlemler sonucu yeni bir mal veya hizmet meydana getirilmesidir.

Ekonomik faaliyetler yaparak elde edilir.

Bir kişinin, ailenin, kuruluşun ya da devletin gelecekteki belirli bir süre için planladığı gelir ve giderlerin tümüdür.

Ekonomik faaliyetler sonucu elde edilen mal ve hizmetlerin ilgili yerlere gönderilmesidir.

Bir iş, ürün ve hizmet için harcanan paradır.

Belirli bir eğitimle kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belli iştir.

Üretilen ya da yapılan şeylerin kullanılıp harcanmasıdır.

1

2

3

4

5

6

7

BÜTÇE

GİDER

ÜRETİM

TÜKETİM

ALIŞVERİŞ

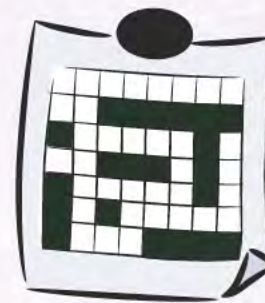
GELİR

MESLEK

A	S	M	J	K	U	T	R	M	N
İ	S	A	N	A	Y	İ	O	K	Z
R	A	D	İ	I	V	K	R	L	Ç
K	Ğ	E	S	A	N	Z	T	Ş	Ü
R	L	N	D	F	E	E	E	B	C
O	I	C	E	Ğ	İ	T	İ	M	A
T	K	İ	F	A	S	S	A	K	C
Y	E	L	F	B	J	K	O	R	Ö
İ	M	İ	İ	T	U	B	C	C	E
Y	R	K	R	U	A	Z	I	N	H
V	A	Y	Ü	R	N	A	J	B	A
İ	L	E	T	İ	Ş	İ	M	Ç	Y
M	O	İ	Z	Z	A	E	N	Y	V
Ş	R	Ç	D	M	E	K	K	B	A
T	S	U	Ü	R	S	D	O	İ	N
C	U	L	J	A	L	M	H	U	C
D	U	A	K	M	N	T	B	R	I
E	K	Ş	E	H	I	A	R	R	L
K	A	I	C	Ç	E	R	G	H	I
O	R	M	A	N	C	I	L	I	K
S	M	I	A	N	C	M	Ü	Ü	K

- Aşağıda verilen ekonomik faaliyetleri bulmacada bularak renkli kalemle işaretleyiniz.

- MADENCİLİK
- SAĞLIK
- HAYVANCILIK
- ULAŞIM
- ORMANCILIK

- EĞİTİM
- İLETİŞİM
- TURİZM
- TARIM
- SANAYİ

- Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri, uygun anahtar sözcüklerle tamamlayınız.

- Bitkisel ürünlerin üretilmesi, kalite ve verimlerinin yükseltilmesi, uygun koşullarda korunması, işlenip değerlendirilmesi ve pazarlanmasına denir.
- ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünüdür.
- Evcil hayvanlara bakma, yetiştirme, verimlerini artırma ve değerlendirme işlerinin tümüne denir.
- Yer altındaki madenlerin araştırılması, çıkarılması ve işletilmesiyle ilgili teknik ve yöntemlerin bütününe denir.
- bir ülkeye veya bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin, yapılan çalışmaların tümüdür.
- ormanların ve ormanla ilişkili doğal kaynakların idaresi, üretilmesi, pazarlanması, ağaçlandırma faaliyetleri ve bu faaliyetlerin yapılabilmesi için gerekli olan altyapı hizmetlerinin gerçekleştirilmesidir.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Yandaki görselde yer alan ham madde aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisinin yapılmasıyla elde edilir?
A) İnşaat
B) Madencilik
C) Tarım
D) Ulaşım

2. Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi diğerlerinden alan bakımından **farklıdır**?
A) Bankacılık B) Eğitim C) Ormancılık D) Sağlık
3. Bir fabrikanın ürettiği ürünleri farklı satış noktalarına göndermesi, ekonomik faaliyet sürecinin hangi aşamasıyla ilgilidir?
A) Dağıtım B) İmalat C) Tüketim D) Üretim

BİLİNÇLİ TÜKETİCİ

- Aşağıdaki dergi sayfasını inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

Her şeyin çok büyük bir hızla değiştiği dünyamızda tüketimin çeşitliliği ve tüketim alışkanlıklarımız da arttı. Tüketicilerin verdikleri paranın karşılığını alamaması, bozuk ve kusurlu ürünlerle karşı karşıya gelmesi gibi sorunlar kaçınılmaz oldu.

Sevgili arkadaşlar, işte bu durumlarda bilinçli tüketiciler olmamız, tüketici olarak sahip olduğumuz hakları bilmemiz ve haklarımızı aramamız son derece önem kazanıyor.

Bu hakların koruyucusu olan Tüketici Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ilan edilmesi ise tam olarak bunun için gerçekleşmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda ilan edilen beyanname, tüm tüketicilerin hakkı olan 8 konuda; "te-

mel ihtiyaçların karşılanması, sağlık ve güvenlik, bilgi edinme, eğitime, zararların giderilmesi, ekonomik çıkarların korunması, seçme, temsil edilme - örgütlenme - sesini duyurma" hakkını belirtir ve açıklar.

Sevgili arkadaşlar, sadece satın aldığımız fiziksel ürünlerde değil, aldığımız bütün hizmetler konusunda haklarımız bulunuyor. Bu yüzden satın aldığımız fatura dökümlerini, fişleri ve ürün tanıtımlarını dikkatlice okuyarak haklarımız konusunda bilinçli olmalıyız.

TSE belgesiz, son kullanım tarihi geçmiş, ambalajı bozuk ya da ambalajsız, garanti belgesi olmayan, üretim yeri veya üreticisi belli olmayan ürün almamalıyız.

Bütün bunlara dikkat ettiğimiz hâlde aldığımız ürün kusurlu bir ürünse ilk 15 gün içinde cayma hakkına sahip olduğumuz gibi hakkımızı aramak için Tüketici Hakem Heyeti ya da tüketici mahkemelerine başvurabiliriz.

www.tse.org.tr

- "15 Mart Dünya Tüketiciler Günü"nü daha önce duydunuz mu? Sizce neden böyle bir gün var?

.....

.....

.....

- Dergi haberinde hangi tüketici haklarından söz edilmektedir?

.....

.....

- Tüketici haklarının ulusal ve uluslararası düzeyde yasal güvence altına alınmasının nedenleri ve etkileri nelerdir?

- **Aşağıdaki ifadeleri okuyunuz. Hangilerinin bilinçli tüketici davranışı olduğunu belirleyiniz. Doğru davranışları içeren ifadelerin başındaki kutucukları kırmızı kalemle boyayınız.**

- Mal ve hizmet satın alırken ihtiyaç ve isteklerine eşit şekilde yer vermelidir.
- Alışverişe çıkmadan önce alınacaklar listesini yapmalıdır.
- Alışverişte ve tüketimde israf etmemelidir.
- Satın alacağı ürünlere alışveriş yaparken karar vermelidir.
- Alacağı ürünler hakkında fiyat araştırması yapmalıdır.
- Satın alınan ürünlerin ambalajları dikkat çekici olmalıdır.
- Gıda ürünleri alırken üretim tarihlerini ve son kullanma tarihlerini kontrol etmelidir.
- Açıkta satılan gıda ürünlerini, dış görünüşlerine göre satın almalıdır.
- Satın alacağı mal ve hizmeti kontrol ederek satın almalıdır.
- Alacağı ürünün teknik düzenlemelere ve standartlara uygun olup olmadığını araştırmalıdır.
- Satın alacağı ürünleri kendi kontrol etmeli ve standartlara uyup uymadığına bakmalıdır.
- Satın aldığı ürünlerin faturasını ve fişini almalıdır.
- Satın alacağı ürünlerde TSE damgası aramalıdır.
- Elektrikli ev aletleri ve elektronik ürünlerde garanti belgesini istemelidir.
- Satın alacağı ürünü tanıyorsa kullanım kılavuzunu okumasına gerek yoktur.
- Tüketici olarak haklarının yasalarla koruma altına alındığını bilir.
- Alışveriş yapılan yerde iade kabul edilmez uyarısı varsa ona göre tedbir almalıdır.
- Satın aldığı ürünle ilgili sorun yaşadığında hakkını Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığı ve Tüketici Mahkemesinde aramalıdır.
- Kendisini mağdur eden firmalarla ilgili şikayetlerini Ticaret İl Müdürlüklerine yapacağını bilir.

- İnternette T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü sayfasını ziyaret ediniz. Çocuklar için tüketici bilinci ve hakları ile ilgili çalışmaları inceleyiniz. Siz de aşağıdaki alana bilinçli tüketime dikkat çekmek için bir afiş tasarlayınız.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Bir ürünün kusurlu çıkması durumunda, bilinçli bir tüketici ilk olarak aşağıdaki davranışlardan hangisini sergilemelidir?
 - A) Fiş veya faturasıyla alışveriş yapılan yere başvurmalıdır.
 - B) Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığına başvurulmalıdır.
 - C) Tüketici Mahkemesine ulaşmalıdır.
 - D) Güvenlik güçlerine başvurmalıdır.
2. Bilinçli bir tüketici aşağıdaki davranışlardan hangisini **göstermez**?
 - A) Alışveriş öncesi fiyat araştırması yapar.
 - B) Alışveriş sonrası fiş ya da fatura alır.
 - C) Satın alacağı ürünleri alışveriş sırasında seçer.
 - D) Ürünlerin son kullanma tarihini kontrol eder.

- Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerleri uygun anahtar sözcüklerle tamamlayınız.

bütçe

gelir

tutumlu

gider

tasarruf

1. İhtiyacı dışında harcama yapmayan kişiye denir.
2. Bir kişinin ya da ailenin belli bir süre içinde kazandığı paraya denir.
3. Parayı veya herhangi bir ürünü dikkatli kullanmaya denir.
4. Bir mal veya ürün karşılığında harcanan paraya denir
5. Bir kişinin, ailenin ya da devletin belli bir süre için tasarladığı gelir ve giderlerini gösterdiği plan çizelgesine denir.

- Aşağıda aylık aile bütçesinin nasıl hazırlanacağı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bilgilere göre soruları cevaplayınız.

Aylık gelirlerinizi yazın.

Aylık masraflarınızı en önemliden önemsiz sıralayın. Önemli giderler, mecburi olduğunuz kalemlerdir. Örneğin; ev kiranız, elektrik, su faturaları; çocukların okul masrafları, gıda harcamalarıdır.

Aylık harcamalarınızda sabit kalemleri belirleyin. Bunlar tasarruf edemeyeceğiniz sabit kalemlerdir.

Her ay ödediğiniz ancak tasarruf yaparak düşürebileceğiniz kalemleri belirleyin. Örneğin; su, elektrik, doğal gaz faturalarınız her ay ödenmelidir ancak daha dikkatli kullanarak bu masrafları düşürebilirsiniz.

Sosyal harcamalarınızı listeleyin. Örneğin sinema, restoran, hafta sonu aktiviteleri gibi harcama kalemlerinizi son 3 aylık ekstrelerinizi gözden geçirerek listeye yazın.

Son olarak yılda bir veya birkaç kez yapılan harcamaları tespit edin. Bu kalemleri öngörmezseniz, ödemenin denk geldiği ayki bütçeniz açık verir.

1. Sizin evinizde aylık bütçe planlaması nasıl yapılıyor? Açıklayınız.

.....
.....

2. Aylık aile bütçenizdeki sabit giderler nelerdir?

.....
.....

3. Giderlerinizden hangilerinde tasarruf yapılabilir? Bunun için ne tür tedbirler alabilirsiniz? Aile üyelerinizle birlikte belirleyiniz.

.....
.....

4. Aile bütçesi hazırlamak neden önemlidir? Ne tür faydaları vardır?

.....
.....

5. Kendi bütçenizi nasıl planlıyorsunuz? Tasarruf yapıyor musunuz? Açıklayınız.

.....
.....

6. Haftalık ya da aylık bütçeniz ne kadardır? Zorunlu harcamalarınız nelerdir? Hangi harcamalarınızda tasarruf yapabilirsiniz?

.....
.....

7. Aşağıdaki alana kendi gelir ve gider listenizi hazırlayınız.

GELİR	GİDER
Toplam TL	Toplam..... TL

İSRAFI ÖNLEME

- Aşağıdaki haberi okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

İSRAF EDİLEN 1,3 MİLYAR TON GIDA, 821 MİLYON AÇ İNSANI DOYURABİLİR

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. Aziz Akgül, AA muhabirinin israf ve bireysel tasarruf politikaları ile ilgili sorularını yanıtladı.

Akgül, Türkiye millî gelirinin yaklaşık yüzde 15'inin israf edildiğini belirterek yıllık 500 milyar liraya yakın bir israfın söz konusu olduğunu söyledi. Türkiye'de gıda israfı ile ilgili çok ciddi bir kriz yaşadığını vurgulayan Akgül, "Serpme kahvaltı diye bir kültür gelişti. Ben buna görgsüzlük kültürü diyorum. Sadece görüntüsü güzel olsun diye masalara hiç dokunulmadan kaldırılabacak ve sonrasında çöpe atılacak yiyecekler getiriliyor. Sadece serpmekahvaltı kültüründen dolayı 100 milyar lira civarında bir israfa sebep olunuyor. Toplam gıda israfı ise 214 milyar liraya tekabül ediyor. Gereksiz, amaçsız, yararsız yere iş, işlem, harcama yapmamamız lazım. Bugün evlerimizde kullandığımız doğal gaz, elektrik ile ilgili masraflarımızı yüzde 35 azaltabiliriz. Lüzumsuz bir biçimde faturalarımızın

yüksek gelmesine sebep oluyoruz." diye konuştu.

"Çocuklarını tasarruf kültürü noktasında eğitmesi gerekiyor"

Tüm vatandaşların okula giden çocuklarını tasarruf kültürü noktasında eğitmesi gerektiğini ifade eden Akgül, şunları kaydetti:

"Çocuğumuza 'Eğer elektrik faturasını düşürürsek aradaki farkı sana harçlık vereceğim.' diyebiliriz. Çocuklarımız, bu davranış değişikliğini kazanca dönüştürebileceklerini yaşayarak öğrenmeli. İsraftan kaçınma ve tasarruflu yaşama, bir yaşam tarzı hâline getirilmeli. Bu yaşam tarzı ise ancak eğitimle inşa edilebilir. Çocuklarımızı evde, okulda ve etki altında oldukları her yerde bu bilinçle yetiştirmemiz gerekiyor. Çocuklarımız evlerimizde enerji tasarrufu müfettişi olsunlar. Aileden başlayarak tasarruf kültürünü öğrenemezsek israfın asla önüne geçemeyiz."

www.aa.com.tr

- "İsraf edilen 1,3 milyar ton gıda, 821 milyon aç insanı doyurabilir." haber başlığı size neler düşündürüyor?

.....

.....

.....

- İnsanların tasarruf konusunda eğitilmesi için sizce neler yapılmalıdır?

.....

.....

.....

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerde hangi kaynakların israf edilmesine vurgu yapıldığını görsellerin altına yazınız.

- Kaynakları israf etmemek ve bilinçli kullanmak için neler yapılabileceğine ilişkin önerilerinizi listeleyiniz.

.....

.....

.....

.....

- İsrafın önlenmesini ve kaynakların önemini vurgulayan sloganlar yazınız.

.....

.....

.....

- Geri dönüşümün kaynaklar açısından önemi nedir? Geri dönüşümü yaygınlaştırmak için neler yapılmalıdır?

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi teknolojiyi **doğru kullanmayan** bir kişinin yapacağı bir faaliyettir?
 - A) Bayatlayan ekmekleri çöpe atmak
 - B) Bozuk muslukları tamir ettirmek
 - C) Küçük gelen kıyafetleri ihtiyaç sahiplerine vermek
 - D) Televizyonu izlenmediği zamanlarda kapatmak
2. Aşağıdakilerden hangisi israfı önlemek için alınan tedbirlerden biri **değildir**?
 - A) Evimizin ısı yalıtımını yaptırmak
 - B) Çamaşır ve bulaşık makinelerini ekonomik programda çalıştırmak
 - C) Gıda tüketimini azaltmak
 - D) Enerji tasarruflu ampuller kullanmak

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. "Bölgede doğal ve beşerî ortamın uygun olması, bölgedeki ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmiştir. Keten, ayçiçeği, zeytin, mısır, buğday bunlardan bazılarıdır. Bölgenin önemli şehirlerinden İstanbul, tüm Türkiye'nin ithalat, ihracat, bankacılık ve sigortacılık merkezi hâline gelmiştir."

Yukarıdaki metinde özellikleri sıralanan bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç Anadolu Bölgesi
- B) Marmara Bölgesi
- C) Ege Bölgesi
- D) Akdeniz Bölgesi

2. "Ham maddenin çabuk bozulabilir olduğu ürünlerin üretim tesisleri ham maddede kaynağına yakın yerlerde kurulur."

Bu duruma aşağıdaki sanayi dallarından hangisi örnek **gösterilemez**?

- A) Konserve fabrikası
- B) Şeker fabrikası
- C) Tekstil fabrikası
- D) Meyve suyu fabrikası

3. Görseldeki unsur aşağıdakilerden hangisinin ham maddesi olarak **kullanılmaz**?

- A)
- B)
- C)
- D)

4. Akın: "Yeni aldığım bilgisayar 15 gün içinde arızalandı."

Buna göre Akın'ın yapması gerekenler arasında;

- I - Ürünün ücretsiz olarak tamir edilmesini istemek
- II - Ürünün yenisiyle değiştirilmesini istemek
- III - Yeni bir bilgisayar almak

ifadelerinden hangileri yer alır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5. "İnsanların ihtiyaçlarını gidermek için yaptıkları her türlü faaliyet, üretim olarak adlandırılır."

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi üretim faaliyetlerine örnek olarak **gösterilemez**?

- A) Nohut ekmek için tarlayı sürmek
- B) İhtiyaçlara uygun alışveriş listesi yapmak
- C) Koyun sütünden peynir yapmak
- D) Altından bilezik tasarlamak

6. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi, kaynakları bilinçli kullanmayı ve tasarruf bilincini vurgular nitelikte **değildir**?

- A) Damlaya damlaya göl olur.
- B) Sakla samanı, gelir zamanı.
- C) Ak akçe, kara gün içindir.
- D) Acele yürüyen yolda kalır.

B) Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Bilinçli tüketici davranışları nelerdir?

.....

.....

.....

.....

2. Bütçe oluşturmanın bireylere faydaları nelerdir?

.....

.....

.....

.....

C) Aşağıdaki ifadelerde boş bırakılan yerlere, anahtar sözcüklerden doğru olanları yazınız.

tasarruf	garanti belgesi	israf
fatura	175	temel
sanayi		

1. Parayı ya da tüketilecek herhangi bir ürünü dikkatli kullanma, idareli harcamaya denir.
2. Gereksiz para, zaman ve emek harcamaya denir.
3. Elektronik araçların arızalı çıkması durumunda kullanılan belgeye denir.
4. Tüketici şikâyet hattı numarası
5. Giyinme, barınma, beslenme ihtiyaçlarımızdandır.
6. Tarım, hayvancılık, madencilik, ormancılık,, hizmet sektörü, çevremizde yapılan ekonomik faaliyetlerdendir.

Ç) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. () İstek ve ihtiyaçlar aynı öneme sahiptir.
2. () İstek ve ihtiyaçları belirlerken dikkat edilmesi gereken kurallar vardır.
3. () İsteklerimizi karşılarken temel gereksinimler göz ardı edilebilir.
4. () Kaynakları kullanırken doğal çevrenin korunmasına dikkat edilmelidir.
5. () Ekonomik faaliyetler, üretim, dağıtım ve tüketim açısından oluşur.
6. () Ekonomik faaliyetlerin gerçekleşmesinde çevresel faktörler belirleyici değildir.
7. () Bütçe oluştururken gelir ve gider dengesi gözetilmelidir.
8. () Mesleklerin ortaya çıkmasında çevremizde gerçekleştirilen ekonomik faaliyetler etkilidir.
9. () Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı çevrelerde, hizmet sektörüne bağlı mesleklerin yaygın olarak yapılması beklenir.
10. () Bilinçli tüketici özellikleri taşımak, tüketicilerin haklarının korunmasını sağlar.
11. () Ürünlerin ambalajlarının güzel olması, ürünü tercih etmemizde önemli bir unsurdur.
12. () Bütçe hazırlamak bilinçli tüketici davranışlarından biridir.
13. () Bütçe hazırlamak sadece devlet ve ailelere özgü bir uygulamadır.
14. () Tasarruf bilincine sahip olmak kaynakların doğru kullanımını sağlar.

SOSYAL BİLGİLER

6. ÖĞRENME ALANI

ETKİN VATANDAŞLIK

ÇOCUK HAKLARI

- Aşağıdaki dergi sayfalarını inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

OYUN HAKKI

Şu elimde tuttuğum rüzgâr gülü, anlatmaya yetiyor olmalı her şeyi. Bak şimdi bir rüzgâr çıkacak ve fır fır nasıl da dönmeye başlayacak. Renkler birbirine karışacak ve ben uçup gideceğim o rüzgârın peşine takılıp.

Bak, bir misket yuvarlıyorum şu yokuştan aşağı. Dünya bir miskekte sığmış yuvarlanıp gidiyor sanki... Kim tutar artık beni, bırakıyorum yokuş yoldan aşağıya kendimi.

İpi kopmuş uçurtmalar gibi tatsız geçiyor günlerimiz. O hâlde haydi! Boş ver her şeyi, gel benimle! Kanatlarına iki kuş takıp uçuralım uçurtmalarımızı güzel günler boyunca.

Dünya nasıl dönerse dönsün, umurumda değil. Biliyorum ki benim çevirdiğim topaçtan daha renkli dönmeyecek hiçbir zaman. Haydi, saralım ipimizi ve var gücümüzle fir-

latalım toprağa. O döndükçe daha güzel olacak dünya.

Durma, sokağa çık benimle! Seksek oynayalım, ip atlayalım, çember çevirelim. Parmağımıza uç uç böceği konsun, kibrit kutularından yaptığımız trenler çuf çuf lasın, ceviz kabuklarından yaptığımız gemiler macera için hazırlansın!

Çocuğum ben! Her şeyi oyuna çevirmenin gizli kahramanıyım! Oyun oynama hakkım var. Şimdi ve daima...

Sen de bir çocuksun. Senin de bu hakların var.

Haydi, şimdi durma öyleyse! Çimlere yat, topaç çevir, uçurtma uçur, misket yuvarla. Hatta bir ıslık çalıp çağırılmalısın babanı da. Çünkü babaların da bizimle oyun oynamaya hakkı var.

www.sevgibirkus.com.tr

1. Okuduğunuz "Oyun Hakkı" metni size neler düşündürdü? Oyun hakkı ve oyunların hayatınızdaki yeri ile ilgili görüşlerinizi belirtiniz.

.....

.....

2. Çocuk olarak hangi haklara sahipsiniz?

.....

.....

- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile ilgili bilgileri okuyunuz. Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi, internet kaynaklarından incelemeyi unutmayınız. Soruları cevaplayınız.

ÇOCUK HAKLARINA DAİR SÖZLEŞME

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi, 2 Eylül 1990 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye dahil olmak üzere 196 ülkenin taraf olduğu, en fazla ülkenin onayladığı insan hakları belgesidir. Türkiye, Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeyi 14 Ekim 1990'da imzalamış ve sözleşme 27 Ocak 1995'te Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Madde 1

Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

Madde 3

Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.

Madde 4

Taraf Devletler, bu Sözleşme'de tanınan hakların uygulanması amacıyla gereken her türlü yasal, idari ve diğer önlemleri alırlar. Ekonomik, sosyal ve kültürel haklara ilişkin olarak, Taraf Devletler eldeki kaynaklarını olabildiğince geniş tutarak gerekirse uluslararası işbirliği çerçevesinde bu tür önlemler alırlar.

Madde 6

Taraf Devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

Madde 7

Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana – babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.

Madde 12

Taraf Devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

Madde 13

Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

Madde 14

Taraf Devletler, çocuğun düşünce, vicdan ve din özgürlükleri hakkına saygı gösterirler.

Madde 20

Geçici ve sürekli olarak aile çevresinden yoksun kalan veya kendi yararına olarak bu ortamda bırakılması kabul edilmeyen her çocuk, devletten özel koruma ve yardım görme hakkına sahip olacaktır.

Madde 24

Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar. Taraf Devletler, hiçbir çocuğun bu tür tıbbi bakım hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler.

Madde 28

Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın fırsat eşitliği temeli üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle özellikle:

- İlköğretimi herkes için zorunlu ve parasız hâle getirirler.
- Uygun bütün araçları kullanarak, yüksek öğretimi yetenekleri doğrultusunda herkese açık hâle getirirler.
- Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar.

Madde 31

Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar.

Madde 32

Taraf Devletler, çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitimine zarar verecek ya da sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler.

- Çocuk haklarının uluslararası bir belge ile güvence altına alınmasının önemi hakkında görüşlerinizi belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Çocuk haklarına göre kimler çocuk olarak kabul ediliyor?

.....

- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin kabul edildiği gün, hangi özel gün olarak kutlanmaktadır?

.....

.....

- Sizce Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin temel amacı nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Sizce sözleşmede yer alan maddelerden hangileri daha önemlidir? Neden?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki alana çocuk haklarını yansıtan bir resim çiziniz.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarına **uygun olmayan** bir örnektir?
 - A) Çocukların eğitim almak için okula gitmesi
 - B) Çocukların kolay işlerde çalıştırılması
 - C) Çocukların kimlik belgesine sahip olması
 - D) Çocukların dinlenme olanaklarına sahip olması
2. Çocuk haklarıyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?
 - A) Her birey yasalara göre 15 yaşına kadar çocuktur.
 - B) Çocuk hakları ulusal düzeyde yasalarca güvence altına alınmıştır.
 - C) Türkiye, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi 1990 yılında imzalamıştır.
 - D) Vatandaşlık hakkı, temel bir çocuk hakkıdır.

- Her bireyin hakları ve sorumlulukları vardır. Tabloda verilen davranışların hak mı, sorumluluk mu olduğunu tablodaki bölümlere işaretleyiniz.

DAVRANIŞ	HAK	SORUMLULUK
Odamı temiz tutmak		
Sağlık hizmetlerinden yararlanmak		
Düzenli beslenmek		
Ödevlerimi yapmak		
Kişisel bakımımı yapmak		
Oyun oynamak		
Eşyalarımı temiz ve düzenli kullanmak		
Okul eşyalarına zarar vermemek		
Aile bireylerine yardım etmek		
Sınıf kurallarına uymak		
Sınıf arkadaşlarıyla iyi geçinmek, olumlu iletişim kurmak		
Uyumak, dinlenmek		
Yaşına uygun ev işlerine katkı sağlamak		
Zamanımı planlamak, bu plana uygun davranmak		
Grup çalışmalarında uyumlu davranmak		
Öğretmenimi dinlemek		
Derslere katılmak, söz isteyerek konuşmak		
Verdiği sözleri tutmak		

- Tablodaki hak ve sorumlulukları yerine getirme konusunda kendinizi değerlendiriniz. Sorumluluklarınızı yerine getirmediğinizde ne gibi durumlarla karşılaşabilirsiniz?

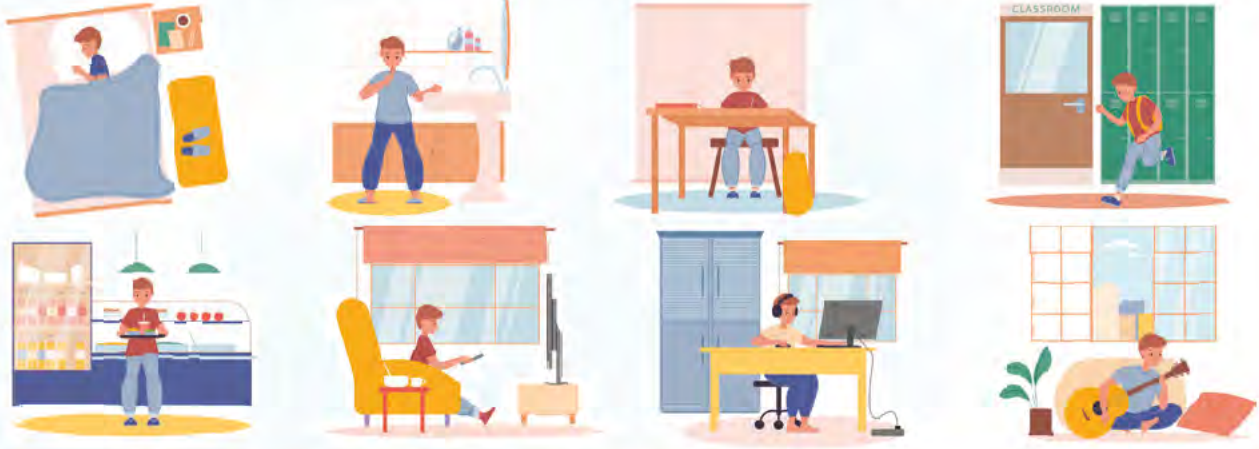
.....

.....

.....

.....

- Evdeki ve okuldaki sorumluluklarınızı aşağıdaki tabloya listeleyiniz.

Evdeki Sorumluluklarım	Okuldaki Sorumluluklarım
•	•
•	•
•	•
•	•

- Evde ve okuldaki söz ve davranışlarınıza bağlı ne tür sorumluluklar alıyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

- Söz ve davranışlarınızın sorumluluğunu alıyor musunuz? Sorumluluklarımızı yerine getirmediğimiz durumlarda ne gibi sonuçlarla karşılaşırız? Bu sorunun cevabı niteliğinde kısa bir öykü yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Soruyu cevaplayınız.

- Görsellerdeki çocuklar hangi sorumlulukları yerine getirmektedir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki sorumluluktan hangisi okuldaki sorumluluklar arasında **yer almaz**?

A) Derse zamanında girmek	B) Öğretmeni dinlemek
C) Kıyafetlerini katlayıp kaldırmak	D) Okul eşyalarını korumak
2. Aşağıdakilerden hangisi sorumlulukların yerine getirilmesinin sonuçlarından biri **değildir**?

A) Haklarından rahatlıkla yararlanmak	B) Aile bütçesine katkı sağlamak
C) Aile ilişkilerini geliştirmek	D) Okul başarısını artırmak

EĞİTSEL VE SOSYAL ETKİNLİKLER

- Aşağıdaki görselleri inceleyiniz. Görsellerdeki faaliyetlerin hangi eğitsel sosyal etkinliğe ait olduğunu görsellerin altına yazınız.

- Okulunuzda yapılan eğitsel sosyal etkinlikleri dikkate alarak aşağıdaki alanları doldurunuz.

Eğitsel sosyal etkinliğin adı ve görseli	Amacı	Yapılan çalışmalar

Eğitsel sosyal etkinliğin adı ve görseli	Amacı	Yapılan çalışmalar

Eğitsel sosyal etkinliğin adı ve görseli	Amacı	Yapılan çalışmalar

ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMSIZLIK

- Aşağıda verilen egemenlik sembollerini kendi cümlelerinizle açıklayınız. Egemenlik sembollerini yansıtan birer resim çiziniz.

MECLİS

.....
.....
.....
.....

**MİLLİ
MARŞ**

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

ANAYASA

.....
.....
.....
.....

BAŞKENT

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

BAYRAK

.....
.....
.....
.....

DİL

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

- Aşağıdaki metni okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

ÖZGÜRLÜK VE BAĞIMSIZLIK

“Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir.” diyen Atatürk, yeni devletin kurulmasında bu düşüncesinden güç almıştır.

Özgürlük, hem devlet hem de vatandaşlar için söz konusudur. Devletin özgürlüğü, bağımsızlığı demektir. Bağımsız olmak, başka bir devletin güdümüne girmek, diğer devletlerle birlikte oluşan topluluklarda, millî çıkarların gerektirdiği biçimde davranabilmektir. Özgür ve bağımsız olmayan bir devlet dilediği biçimde hareket edemez. Atatürk bağımsızlığımızı sürdürmekte çok dikkatli ve ciddi davran-

mıştır. Türkiye Cumhuriyeti onun zamanında en saygın devletlerden biri olmuştur. Özgürlük ve bağımsızlık ki Türk Devleti'nin gelişmesini, güçlenmesini ve inkılabın yapılmasını sağlamıştır. Cumhuriyet ancak özgür ve bağımsız bir devlette anlam kazanır.

Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde tüm vatandaşlar özgürlüğe sahiptirler. Ancak şunu da unutmamalıdır ki; her bireyin özgürlüğü diğer bireyin özgürlüğü ile sınırlıdır. Vatandaşlar birbirlerinin özgürlüklerine saygılı oldukları sürece demokratik hayat sürer; bağımsızlık, cumhuriyet ve egemenlik korunur ve güçlenir.

Kaynak: <https://www.meb.gov.tr>

- Metinden hareketle özgürlük ve bağımsızlık kavramlarını açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

- Birey olarak ülkemizin bağımsızlığı için neler yapabilirsiniz?

.....

.....

.....

.....

- Bireysel özgürlüklerimiz ile ülkemizin bağımsızlığı arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

- Aşağıdaki dergi sayfasını inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

15 TEMMUZ GECESİ

Sen vatanın evladı, sen demokrasi şehidi
Yine bir destan yazdın dünya bunun şahidi
Bir devrim yaşandı 15 Temmuz gecesi
Yeniden dile geldi Çanakkale Türküsü

Köprüler tutulmuş maşa ellerce
İnsanlar sokağa aktılar sellerce
Söylenir türküler kalır dillerde yıllarca
Yeni bir destan 15 Temmuz Gecesi

O nasıl bir yürek ki, tanklara, mermilere bedel
Ölüm bile titretmedi sesini, utandı senden ecel
Ey şehit oğlu şehit önderisin bu çağın
Kimsenin önünde eğilmez başın.

Emirhan KARA

www.sevgibirkus.com.tr

- 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nde, milletimizin kahramanlıklarının, bireysel özgürlüklerimize ve ülkemizin bağımsızlığına katkıları nelerdir? Değerlendiriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- “15 Temmuz Gecesi” adlı şiirin ve görselin sizde uyandırdığı duygular nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Atatürk'ün aşağıdaki sözlerinden hangisinde, milletin üstünde bir güç olmadığı vurgulanmaktadır?
 - A) Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına, Türk milleti denir.
 - B) Ne mutlu Türküm diyene!
 - C) Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir.
 - D) Bilelim ki millî benliğini bilmeyen milletler başka milletlere yem olurlar.
2. Ulusal egemenlik ile meclis arasındaki ilişki aşağıdaki seçeneklerin hangisinde **yanlış** verilmiştir?
 - A) Egemenlik TBMM Başkanının yetkisindedir.
 - B) Vatandaşlar özgürce seçim yapabilirler.
 - C) Millet, milletvekilleri aracılığıyla temsil edilir.
 - D) Seçimle gelenler yine ancak seçimle gider.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, aşağıdaki uluslararası kuruluşlardan hangisi tarafından kabul edilmiştir?
A) Avrupa Konseyi
B) Birleşmiş Milletler
C) UNICEF
D) UNESCO
2. Çocukların düşüncelerini özgürce açıklayabilmeleri hakkı, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?
A) Düşünce özgürlüğü
B) Yaşama hakkı
C) Din ve vicdan özgürlüğü
D) Eğitim hakkı
3. Aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarından biri **değildir**?
A) Dinlenme, oyun oynama hakkı
B) İsteddiği işte çalışma hakkı
C) Din ve vicdan özgürlüğü
D) Eğitim hakkı
4. Aşağıdakilerden hangisi bireyin kendisine karşı sorumluluklarından biridir?
A) Huzura dayalı bir toplumun oluşturulması için üzerimize düşenleri yapmak
B) Toplumsal dayanışmaya destek verecek faaliyetlere destek vermek
C) Kendimize zararlı olabilecek davranışlardan kaçınmak
D) Kamu araç ve alanlarına zarar vermeden kullanmak

5. "Demokrasinin tam anlamıyla işleyebilmesi için özgürlükçü bir ortamın oluşturulması son derece önemlidir. Bireyler özgürce davranabilmeli, özgürlükçü tutum ve davranışlar sergilemelidir."

Bu bilgiden hareketle, demokrasinin ön koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çoğunluğun görüşlerinin geçerli olması
- B) Bireylerin her istediklerini yapabilmesi
- C) Bireylerin farklı görüşlere sahip olması
- D) Bireylerin kendilerini özgür hissetmeleri

6. "Satı, sınıf arkadaşlarıyla ülkemizin doğal güzellikleri ile ilgili kendi yaptığı araştırmalar sonucu elde ettiği bilgileri paylaşmaktan mutlu olmaktadır."

Satı elde ettiği bilgilerle, aşağıdaki eğitimsel kulüplerin hangisinde de yer alırsa verimli çalışmalar yapmış olacaktır?

- A) Çevre kulübü
- B) Arkeoloji kulübü
- C) Gezi kulübü
- D) Edebiyat kulübü

7. 23 Nisan 1920'de BMM'nin açılmasıyla benimsenen ilke, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tam bağımsızlık
- B) Ulusal Egemenlik
- C) Millî güvenlik
- D) Barışçılık

B) Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” yazınız.

1. () 15 yaşına kadar her birey çocuk olarak kabul edilir.
2. () Mutlu, sevgi dolu bir ortamda bulunmak her çocuğun hakkıdır.
3. () Ekonomik durumu yeterince iyi olmayan ailelerde, çocuklar bir işte çalışarak aile bütçesine katkı sağlamalıdır.
4. () UNICEF, dünya çocuklarının temel ihtiyaç ve haklarıyla ilgili çalışmalar yapan bir kuruluştur.
5. () Çocukların evde ve okulda üstlendikleri sorumluluklar aynıdır.
6. () Sorumluluk bilincine sahip bireylerden oluşan toplumlarda gelişmişlik düzeyi yüksektir.
7. () Bireylerin topluma karşı olan sorumlulukları, kendilerine karşı olan sorumluluklarından daha önemlidir.
8. () Eğitsel ve sosyal etkinlikler, dayanışmayı ve iş birliğini geliştirir.
9. () Okulda gerçekleştirilen eğitsel ve sosyal faaliyetler, öğretmenler tarafından belirlenmelidir.
10. () Çevremizle ilgili sorunların çözümünde eğitsel ve sosyal faaliyetler yürütmek etkili olmaktadır.
11. () Eğitsel ve sosyal etkinlikler, yetenek ve becerilerin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.
12. () Türkiye Büyük Millet Meclisi, 29 Ekim 1923'te açılmıştır.
13. () Millî marşımız, bayrağımız, dilimiz bağımsızlık sembollerimizdendir.
14. () Meclisin açılmasıyla egemenlik yetkisi milletvekillerine verilmiştir.
15. () Bireysel özgürlüklerimizin olabilmesi, ülkemizin bağımsızlığı ile ilgili değildir.
16. () Egemenlik yetkisinin millete ait olduğu devletlerde, demokratik bir yaşam şekli oluşur.
17. () Devletlerin bağımsızlığında tek etkili güç, silahlı kuvvetlerdir.
18. () 15 Temmuz 2016 tarihinde milletimiz, egemenlik yetkisini ve ülkemizin bağımsızlığını korumuştur.

C) "Sorumluluklarımızı yerine getirmediğimiz zaman haklarımızdan yeterince yararlanamayız."

Aşağıdaki ifadeleri, bu bilgiden hareketle eşleştiriniz.

Derslerimize yeterince çalışmazsak

Eğitim hakkı

Dişlerimizi fırçalamazsak

Özel hayatın gizliliği hakkı

Oyun oynarken kurallara uymazsak

Yaşama hakkı

Sırlarımızı herkese açıklarsak

Beslenme hakkı

Düzenli olarak yemek yemezsek

Oyun hakkı

Trafik kurallarına uymazsak

Yeteneklerini geliştirme hakkı

Resim kursuna düzenli devam etmezsek

Temiz çevre hakkı

Yerlere çöp atar, çevreyi önemsemeyiz

Sağlık hakkı

SOSYAL BİLGİLER

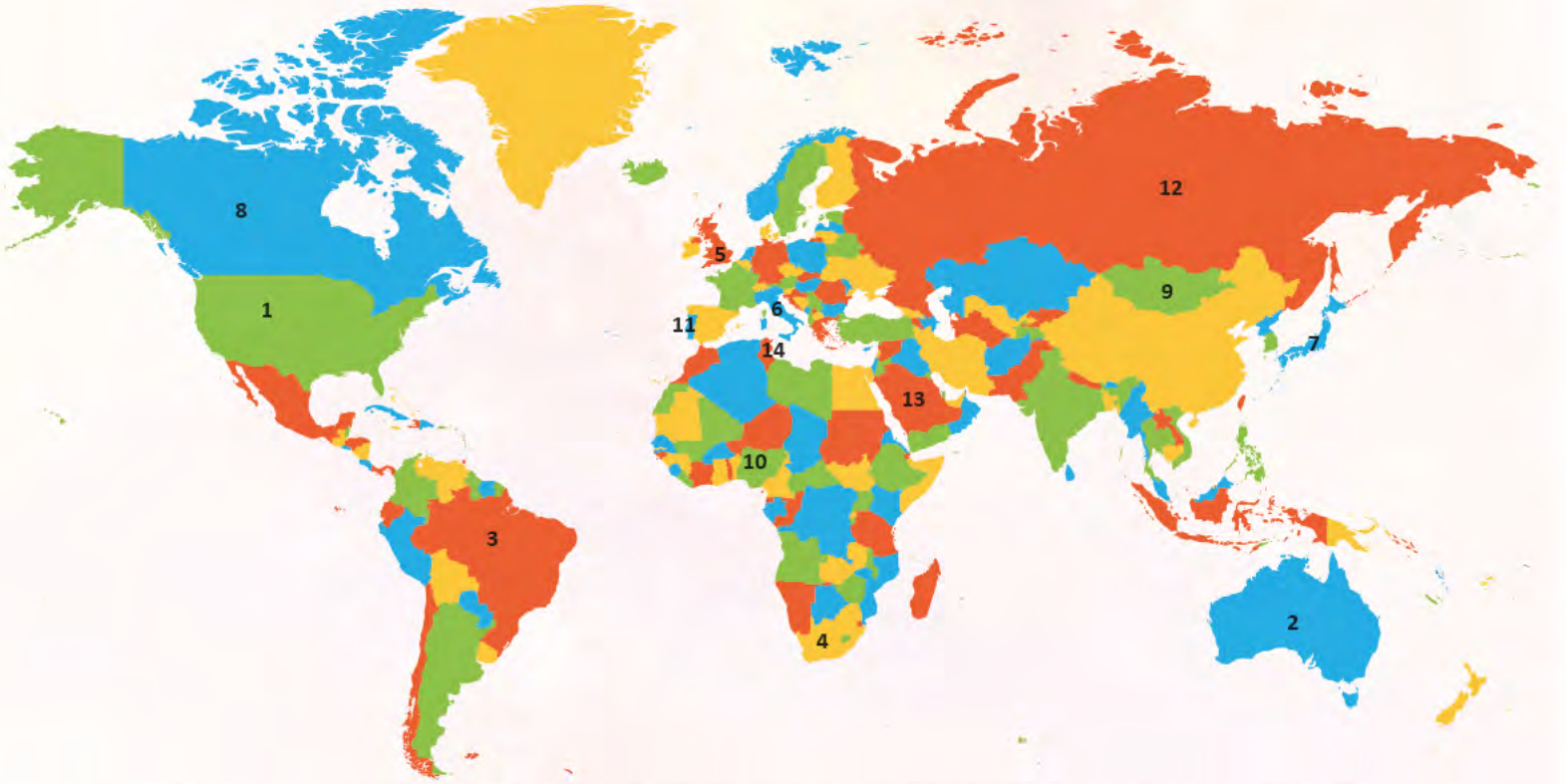
7. ÖĞRENME ALANI KÜRESEL BAĞLANTILAR

KÜRESEL BAĞLANTILAR

ÜLKELER

- Aşağıdaki Dünya Haritası'nı inceleyiniz. Haritada numaralandırılmış ülkelerin adlarını yazınız.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

- Aşağıdaki görsellerin ait oldukları ülkeleri, bulmacada bularak renkli kalemle boyayınız. Ülke isimlerini görsellerin altına yazınız.

.....

.....

.....

.....

R	A	K	L	S	M	I	B	İ	A
U	Y	B	C	E	R	İ	C	T	M
S	E	Y	E	İ	J	S	T	A	E
Y	B	U	D	F	G	Ğ	G	L	R
A	A	N	İ	U	V	B	R	Y	İ
F	R	A	N	S	A	T	T	A	K
E	M	N	Ş	U	J	Ü	İ	R	A
D	B	İ	C	U	V	R	O	S	B
E	F	S	H	D	U	K	Y	T	İ
R	M	T	A	İ	A	İ	Z	S	R
A	U	A	R	A	J	Y	K	K	L
S	R	N	M	R	İ	E	H	İ	E
Y	Z	B	C	A	Ç	Ş	E	N	Ş
O	N	Ş	İ	B	İ	K	K	N	İ
N	V	Z	M	İ	E	R	S	Ş	K
U	Ü	Ö	Y	S	C	F	M	G	D
Ğ	A	R	I	T	M	C	E	R	E
A	A	R	Y	A	Z	L	K	L	V
L	O	I	R	N	M	E	S	Ş	L
L	İ	Ö	Y	J	İ	L	İ	L	E
V	Ü	Z	Z	K	E	C	K	D	T
D	J	A	P	O	N	Y	A	A	L
A	I	R	S	U	Ü	O	E	S	E
M	I	S	I	R	İ	K	Ü	R	
I	J	K	N	U	S	Ş	B	Ç	İ

.....

.....

.....

.....

.....

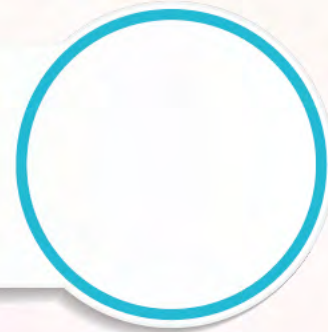

.....

- Aşağıda verilen ülkelerle ilgili kısa bilgiler içeren tanıtım kartları hazırlayınız. Tanıtım kartlarında ülkeler ile ilgili görsellere de yer veriniz.

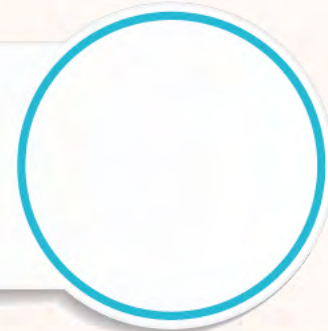
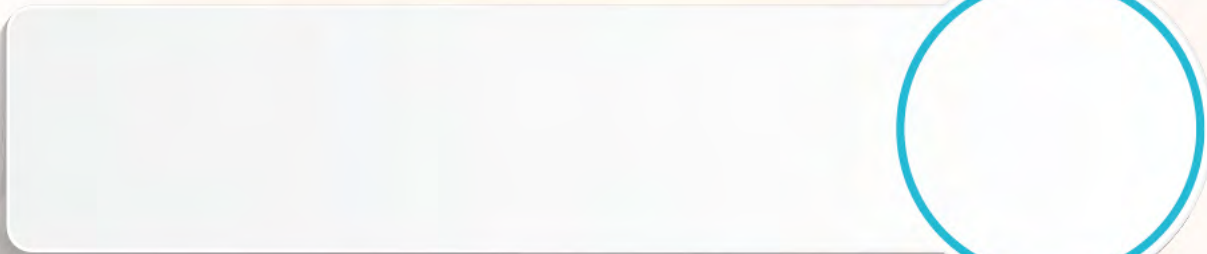
HOLLANDA

PAKİSTAN

BREZİLYA

FAS

- Aşağıda ülkelerle ilgili bazı bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerden yararlanarak ülkeleri bulup adlarını yazınız. Ülkelerin bayraklarını çiziniz.

Ülkenin adı:

Bayrağı

Kuzey Avrupa'da bulunan bir Avrupa ülkesidir. Başkenti Oslo'dur. Finlandiya, İsveç ve Rusya Federasyonu ile komşudur. Ülkedeki 24,5 kilometrelilik Laerdal Karayolu tüneli, dünyanın en uzun tünelidir. Dünyanın en mutlu ülkeleri arasında yer almaktadır. Ülkenin ismi yerel dilde "Kuzey Yolu" anlamına gelmektedir.

Ülkenin adı:

Bayrağı

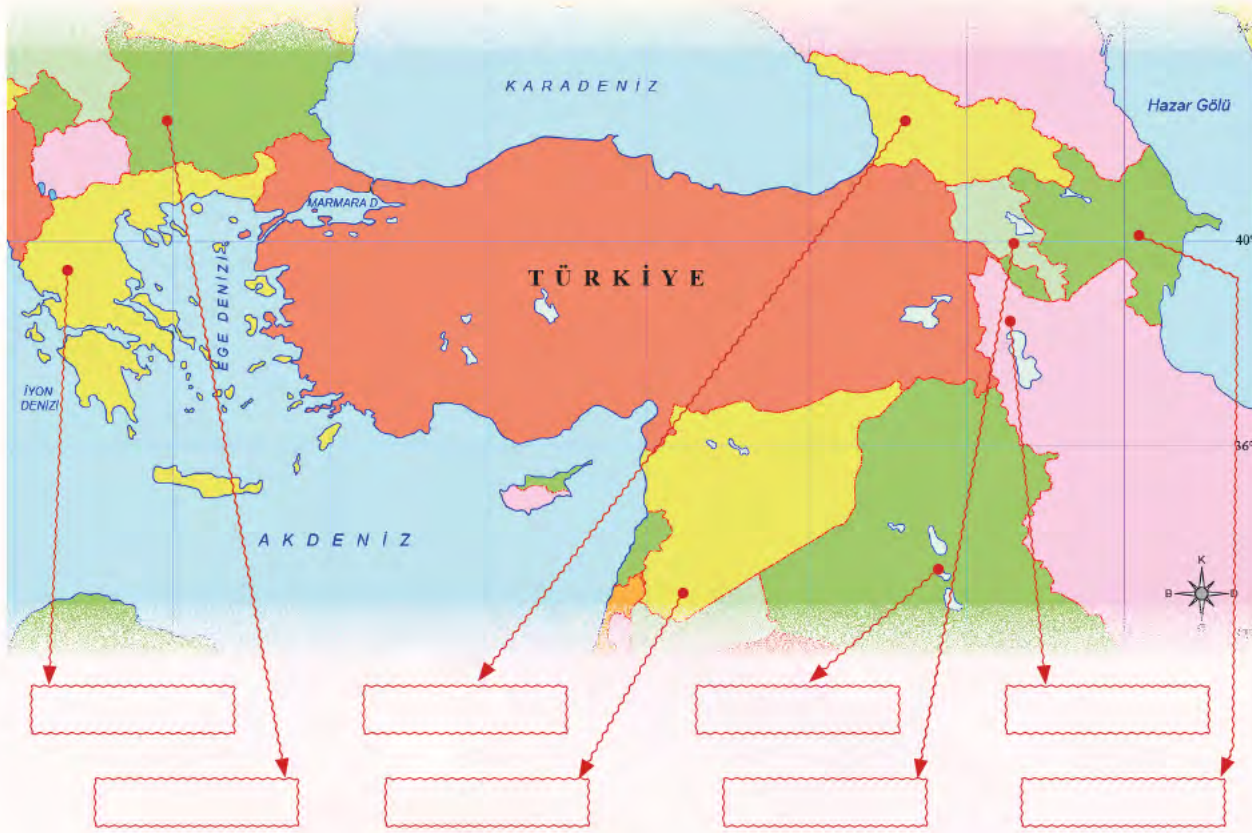
Başkenti Yeni Delhi'dir. Resmî dilleri dışında yaklaşık 850 farklı dil konuşulmaktadır. Bir milyonun üzerindeki nüfusuyla dünyanın en kalabalık ikinci ülkesidir. Yılın neredeyse her günü düzenlenen festivaller nedeniyle "Festival Ülkesi" olarak anılmaktadır. Tac Mahal en tanınan eserlerinden biridir.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

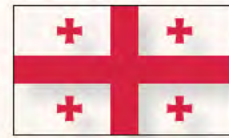
1. Türkiye aşağıdaki kıtaların hangilerinde yer almaktadır?
A) Asya - Afrika B) Asya - Avrupa C) Avrupa - Afrika D) Avrupa - Avustralya
2. Başkenti Kahire olan Kuzey Afrika ülkesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Cezayir B) Suriye C) Irak D) Mısır
3. Afganistan, Hollanda ve Şili'nin bulunduğu kıtalar sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) Asya - Avrupa - Kuzey Amerika B) Asya - Afrika - Güney Amerika
C) Asya - Avrupa - Güney Amerika D) Afrika - Avrupa - Kuzey Amerika
4. Kolombiya, İspanya ve Gürcistan'ın başkentleri, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
A) Bogota - Madrid - Tiflis B) Bogota - Barselona - Tiran
C) Medellin - Madrid - Tiflis D) Medellin - Barselona - Tiflis

TÜRKİYE'NİN KOMŞULARI VE TÜRK CUMHURİYETLERİ

- Türkiye ve komşularının yer aldığı aşağıdaki haritayı inceleyiniz. Türkiye'nin komşularının adlarını yazınız.

- Aşağıdaki bayrakların hangi ülkelere ait olduğunu belirleyiniz. Ülkelerin numaralarını, ait oldukları bayrakların altına yazınız.

1 YUNANİSTAN

2 AZERBAJYCAN

3 GÜRCİSTAN

4 SURIYE

5 İRAK

6 BULGARİSTAN

7 ERMENİSTAN

8 İRAN

- Aşağıda Türkiye ile Yunanistan ve Türkiye ile Kazakistan ilişkileri hakkında bilgiler verilmiştir. Metni okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

Selanik Atatürk Evi

Türk-Yunan ilişkileri son yıllarda iş birliği ve diyaloga dayalı yeni bir döneme girmiştir. Bunun en somut yansımaları ticaret, ekonomi, ulaştırma ve turizm alanlarında gözlenmektedir.

Örneğin, İzmir ve Selanik arasında yük ve yolcu taşımacılığı yapacak gemi seferlerinin başlatılması, İstanbul-Selanik hızlı tren hattının kurulması ve İpsala-Kipi sınır

TÜRKİYE – YUNANİSTAN İLİŞKİLERİ

kapısında ikinci bir kara yolu köprüsü inşasına yönelik somut ortak projelerin hayata geçirilmesiyle deniz yolu, demir yolu ve kara yolu taşımacılığının da geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Yunanistan'la kültürel iş birliğimizin en önemli unsuru Yunanistan'daki ve ülkemizdeki ortak kültürel mirasın varlığıdır. Türkiye-Yunanistan, UNESCO Kültürel Mirası Listesi'nde yer alan eserlerle ilgili olarak "Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanı ile Yunanistan Cumhuriyeti Eğitim ve Din İşleri, Kültür ve Spor Bakan Vekili Arasında UNESCO Dünya Mirası Sözleşmesi Bağlamında Kültürel Mirasın Belirlenmesi, Korunması ve Muhafaza Edilmesi Alanında İş birliği Niyet Beyanı" imzalanmıştır.

www.mfa.gov.tr

1. Türkiye ile Yunanistan ilişkilerini geliştirmek için neler yapılabilir?

.....

.....

.....

.....

2. Türkiye-Yunanistan arasındaki sınır kapılarını yazınız.

.....

.....

.....

.....

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

TÜRKİYE – KAZAKİSTAN İLİŞKİLERİ

Kazakistan 16 Aralık 1991 tarihinde bağımsızlığını ilan etmiştir. Ülkemiz Kazakistan'ın bağımsızlığını aynı gün tanıyan ilk ülke olmuştur.

Ülkemiz ile Kazakistan'ın bölgesel ve uluslararası plandaki iş birliği de hızla gelişmektedir. Ülkemiz ve Kazakistan'ın Avrasya coğrafyasında barış ve istikrarın tesisi yönünde sürdürmekte oldukları iş birliğinin somut bir sonucu olarak iki ülke öncülüğünde Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi kurumsallaştırılmış; bu çerçevede Kazakistan, Türk Konseyi'nin ve TÜRKPA'nın kuruluşunda ülkemizle birlikte önemli rol oynamıştır.

Ayrıca Kazakistan Türk Konseyi bünyesinde kurulan Uluslararası Türk Akademisi'ne de ev sahipliği yapmaktadır.

Kazakistan ile ekonomik ilişkilerimiz son derece gelişmiştir. Örneğin, Türk müteahhitler tarafından Kazakistan'da 500'e yakın proje gerçekleştirilmiştir.

Başlıca İhraç Ürünlerimiz: Prefabrik yapılar, mücevherci eşyaları, tohum, hububat ve kuru baklagiller.

Başlıca İthal Ürünlerimiz: Rafine edilmiş bakır, işlenmemiş çinko, petrol gazlarıdır.

www.ayu.edu.tr

1. Türkiye ile Kazakistan arasındaki ilişkilerin bu kadar gelişmiş olmasının nedenleri nelerdir?

.....

.....

.....

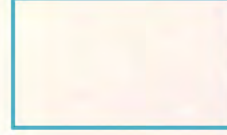
2. İki ülkenin ortak bir üniversite kurması, Türkiye – Kazakistan ilişkileri ile ilgili bize ne tür bilgiler vermektedir?

.....

.....

- Siz de ülkemizin komşularından veya Türk Cumhuriyetlerinden birini seçiniz. Bu ülke ile Türkiye arasındaki ilişkilerle ilgili bir araştırma yapınız. Elde ettiğiniz bilgileri yazınız. Çalışmanızda görsellere de yer veriniz.

TÜRKİYE – İLİŞKİLERİ

A large empty rectangular area with a wavy orange border, intended for students to draw or write about the relationships between Turkey and a chosen country.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizin doğu komşularından biridir?

- A) Gürcistan B) İran C) Suriye D) Yunanistan

2. Aşağıdakilerden hangisi Türk cumhuriyetlerinden biri **değildir**?

- A) Azerbaycan B) Kırgızistan C) Gürcistan D) Türkmenistan

FARKLI KÜLTÜRLER

- Aşağıda bazı ülkelere özgü yemeklerin görselleri verilmiştir. Bu yemeklerin hangi ülkelere ait olduğunu belirleyiniz. Yemek görselleri ile ülke adlarını okular yardımıyla eşleştiriniz.

Paella

GÜNEY KORE

Suşi

MEKSİKA

Meyveli krep

FRANSA

Gulaş çorbası

BELÇİKA

Tacos

İSPANYA

Moules (midye marina)

BREZİLYA

Pizza

TÜRKİYE

Kimchi lahanası

JAPONYA

Falafel

İTALYA

İskender

ÜRDÜN

- Aşağıda görselleri verilen geleneksel kıyafetlerin hangi ülkeye ait olduğunu görselin altına yazınız.

- Aşağıda bazı ülkeler için önemli günler verilmiştir. Bu günlerin tarihlerini ve o ülke için önemini öğrenerek yazınız.

Cumhuriyet Bayramı

Türkiye

Panjat Pinang

Endonezya.....

Avustralya Günü

Avustralya

Bağımsızlık Günü

Gana.....

Anayasa Günü

Norveç.....

Bastille Günü

Fransa.....

Amerikan Bağımsızlık Günü

Amerika Birleşik Devletleri.....

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi, dünyada birçok ülkenin ortak kutladığı özel gündendir?
 A) Anneler Günü
 B) 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
 C) 4 Temmuz Bağımsızlık Günü
 D) Hıdırellez
2. Aşağıdakilerden hangisi ülkeler arası farklılık gösteren kültürel unsurlardan **değildir**?
 A) Yemekler
 B) Gelenekler
 C) Kıyafetler
 D) Saatler

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI

A) Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi kıta **değildir**?

- A) Avustralya B) Avusturya
C) Avrupa D) Asya

2. Aşağıdaki kıta - ülke eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

- A) Asya - Mozambik
B) Asya - Hindistan
C) Avrupa - Finlandiya
D) Afrika - Fas

3. I - *En önemli doğal kaynağı petroldür.*

II - *"Burç el Arab" adlı oteli konaklama dışında da turistler için gözde bir merkezdir.*

III - *Başkenti Abu Dabi'dir.*

Yukarıdaki özellikler, aşağıdaki ülkelerden hangisine aittir?

- A) Suudi Arabistan
B) Katar
C) Birleşik Arap Emirlikleri
D) Kuveyt

4. *"Yerleşik hayat yoktur. Bilimsel çalışmalar amacıyla faaliyet yürütülen merkezler vardır."*

Yukarıda açıklaması verilen kıta, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuzey Amerika B) Asya
C) Okyanusya D) Antartika

5. Benzer coğrafyada yer alan ülkelerin yaşam biçimlerinde benzerlikler gözlemlenir. Bu durum dikkate alınarak bir gruplama yapıldığında aşağıdaki ülkelerden hangisi dışarıda kalır?

- A) İsveç B) Danimarka
C) Meksika D) Finlandiya

6. I - *Bulgaristan* II - *Yunanistan*
III - *İran*

Yukarıdaki ülkelerin, ülkemiz açısından ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkiye'nin kuzeyinde yer alan ülkelerdir.
B) Türkiye'nin komşu ülkeleridir.
C) Ortak para birimi kullanılır.
D) Ortak kültürel özelliklere sahiptirler.

7. Aşağıdakilerden hangisi, ülkelerin çoğunluğunda kutlanan ortak günlerden biri **değildir**?

- A) Anneler Günü
B) Çocuk Hakları Günü
C) Bağımsızlık Günü
D) Kadınlar Günü

8. Aşağıdakilerden hangisi, dünya barışına katkı sağlar?

- A) Farklı kültürlerin varlığını kabul edip saygı göstermek
B) Kendi kültürünü diğer ülkelere yaymaya çalışmak
C) Sadece ortak kültürel özellikler olan ülkelerle iş birliği yapmak
D) Gelişmiş ülkelerin kültürel özelliklerini benimsemek

B) Aşağıdaki ülkelerle başkentleri eşleştiriniz.

1. SURIYE

• AŞKABAT
.....

• BAĞDAT
.....

2. YUNANİSTAN

• TİFLİS
.....

3. AZERBAYCAN

• SOFYA
.....

• BİŞKEK
.....

4. GÜRCİSTAN

5. BULGARİSTAN

• TAHRAN
.....

• ANKARA
.....

6. ÖZBEKİSTAN

7. KIRGIZİSTAN

• ŞAM
.....

• ATİNA
.....

8. IRAK

9. KAZAKİSTAN

10. TÜRKMENİSTAN

• TAŞKENT
.....

• BAKÜ
.....

11. TÜRKİYE

12. İRAN

• NURSULTAN
.....

C) Aşağıdaki numaralandırılmış ifadeleri, ilgili oldukları görselle eşleştiriniz.

1. Türk akınlarına karşı Çinliler tarafından yaptırılmıştır.

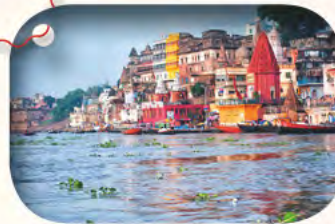

2. Kıta ülkesi Avustralya ile özdeşleşmiş bir hayvandır.

3. İngiltere'nin sembolü, ünlü saat kulesidir.

4. Hindistan için kutsal sayılan nehirdir

5. İtalya'nın başkenti Roma'da görülmesi gereken en önemli eserlerden biridir.

CEVAP ANAHTARI

I. ÖĞRENME ALANI: BİREY VE TOPLUM

A-

1. C 2. B 3. A 4. D 5. C 6. D

B-

1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. D 6. D 7. Y 8. Y 9. D 10. D

C-

1. pasaport 2. kronoloji 3. yetenek 4. müzik 5. empati 6. saygı

II. ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE MİRAS

A-

1. C 2. A 3. D 4. B 5. A 6. C 7. B

B-

1. D 2. Y 3. D 4. D 5. Y 6. Y 7. D 8. Y 9. D 10. D 11. Y 12. D 13. Y 14. D

C-

1. aile tarihi 2. kültür 3. müze 4. Hacivat-Karagöz 5. kına gecesi
6. Karadeniz 7. Ege 8. sürekliliği 9. Millî Mücadele 10. Batı

III. ÖĞRENME ALANI: İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

A-

1. C 2. D 3. B 4. C 5. D 6. A 7. D 8. A 9. C

B-

1. D 2. Y 3. Y 4. D 5. D 6. Y 7. D 8. D 9. Y

C-

1. doğal 2. kroki 3. beşerî 4. hava olayları 5. nüfus 6. heyelan 7. sel

IV. ÖĞRENME ALANI: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

A-

1. C 2. B 3. D 4. D 5. C 6. B 7. A

C-

1. D 2. Y 3. D 4. Y 5. D 6. D 7. Y 8. D 9. Y 10. D 11. Y 12. D

V. ÖĞRENME ALANI: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

A-

1. B 2. C 3. D 4. A 5. B 6. D

C-

1. tasarruf 2. israf 3. garanti belgesi 4. 175 5. temel 6. sanayi

Ç-

1. Y 2. D 3. Y 4. D 5. D 6. Y 7. D 8. D 9. Y 10. D 11. Y 12. D 13. Y 14. D

VI. ÖĞRENME ALANI: ETKİN VATANDAŞLIK

A-

1. B 2. A 3. B 4. C 5. D 6. C 7. B

B-

1. Y 2. D 3. Y 4. D 5. Y 6. D 7. Y 8. D 9. Y 10. D 11. D 12. Y 13. D 14. Y
15. Y 16. D 17. Y 18. D

VII. ÖĞRENME ALANI: KÜRESEL BAĞLANTILAR

A-

1. B 2. A 3. C 4. D 5. C 6. B 7. C 8. A

SÖZLÜK

A

afet: Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım.

albüm: Fotoğraf, pul vb.ni dizip saklamaya yarayan bir tür defter.

ampute: Bir kolu ya da bacağı olmayan.

animatör: Otel, tatil köyü vb. turistik yerlerde konukları eğlendirmek için çeşitli oyunlar, gösteriler yapan kimse.

atmosfer: Yeri veya herhangi bir gök cismini saran gaz tabakası.

atom: Birkaç türü birleştğinde çeşitli molekülleri, bir tek türü ise bir kimyasal ögeyi oluşturan parçacık.

B

barkod: Ürünlerin özelliklerine ilişkin bilgiler içeren çizgi, işaret.

basınç: Bir yüzey üzerine etkide bulunan gücün yüz ölçümü birimine düşen miktarı.

beşerî: İnsanoğlu ile ilgili.

broşür: Genellikle bir şeyi tanıtmayı amaçlayan sayfa sayısı az, küçük kitap.

burun: Karanın, özellikle yüksek ve dağlık kıyılarda, türlü biçimlerde denize uzanmış bölümü.

C - Ç

çini: Duvarları kaplayıp süslemek için kullanılan bir yüzü sırlı ve genellikle çiçek resimleriyle bezeli, pişmiş balçık levha, fayans.

çip: Üzerine elektronik devrelerin yerleştirildiği, genellikle silikon benzeri yarı iletken malzeme.

D

darbe: Bir ülkede baskı kurarak, zor kullanılarak veya demokratik yollardan yararlanarak hükûmeti istifa ettirme veya rejimi değiştirecek biçimde yönetimi devirme işi.

dezenfektan: Mikrop kırma özelliği olan madde.

E

efsane: Eski çağlardan beri söylenegelelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye.

etiket: Bir malın tür, miktar, fiyat vb. niteliklerini veya kitap, defter vb. şeylerin kime ait olduğunu belirtmek için üzerlerine konulan küçük kâğıt.

etkileşim: Birbirini karşılıklı olarak etkileme işi.

etnografya: Kültür oluşumlarını araştıran bilim.

F

fatura: Satılan bir malın cinsini, miktarını ve fiyatını bildirmek için satıcının alıcıya verdiği hesap pusulası.

G

genelge: Yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuda aydınlatmak, dikkat çekmek üzere ilgililere gönderilen yazı, tamim.

H

hâkimiyet: Egemenlik.

harçlık: Ufak tefek gereksinimler için harcanacak para.

harita: Yeryüzünün ya da bir parçasının, belli bir ölçüye göre küçültülüp kuş bakışı görünüşüyle bir düzlem üzerine geçirilmesi.

hijyen: Sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemlerinin tümü.

hürriyet: Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu.

I - İ

islah: Bir hayvan ya da bitki türünden daha iyi verim alabilmek için yapılan işlem.

idadi: Lise derecesindeki okul.

iklim: Yeryüzünün geniş bir alanında hava olaylarına bağlı olarak gerçekleşen etkilerin uzun yılların ortalamasına dayanan durumu.

ilelebet: Sonsuza değin, sonsuzluğa kadar.

inkılap: Toplum düzenini ve yapısını daha iyi duruma getirmek için yapılan köklü değişiklik.

istiklal: Bir kişi veya toplumun siyasi ve ekonomik bakımdan başka bir kişi ya da toplumun güdüm ve yönetimi altında bulunmaması durumu, bağımsızlık.

K

kağnı: İki tekerlekli, tekerlekleri tek parça, dingili tekerlekle birlikte dönen öküz arabası.

karbonhidrat: Tüm canlılar için ana enerji kaynağı olan molekül.

kılavuz: Herhangi bir alanda ve konuda bilgi veren, yol yöntem gösteren kitap vb.

kışla: Askerlerin toplu olarak barındıkları yapılar bütünü.

kongre: Bir konu üzerinde karar vermek amacıyla çeşitli yerlerden delegelerin, yöneticilerin katılması ile yapılan toplantı.

körfez: Karanın içine sokulmuş deniz parçası.

külliyeye: Bir caminin çevresinde camiyle birlikte yapılmış medrese, imaret, sebül, kitaplık, hastane gibi yapıların tümü.

kulüp: Görüşme, konuşma, okuma, spor yapma vb. amaçlarla yalnız üye olanların toplandıkları yer.

M

mareşal: En yüksek askerî unvan, bu unvanı taşıyan asker.

maruz: Bir olayın, bir durumun etkisinde veya karşısında bulunan.

medrese: İslam ülkelerinde, görenekçi yöntemlerle yürütülen öğretim kurumu.

miting: Gösteri amacıyla veya bir olaya dikkati çekmek için genellikle açık yerlerde yapılan toplantı.

mütareke: Savaşın iki kuvvetin karşılıklı olarak savaşı durdurması.

N

nem: Havada bulunan su buharı.

nüfus: Bir ülkede, bir bölgede, bir evde belirli bir zamanda diliminde yaşayanların oluşturduğu toplam sayı.

O - Ö

obje: Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık.

olimpiyat: Her dört yılda bir başka ülkede yapılan, amatörlerin ve ülkelerinde profesyonel olarak futbol, basketbol, voleybol vb. takım sporlarıyla uğraşanların katıldığı uluslararası spor yarışmaları.

P

patent: Bilimsel ve teknik bir buluşun ya da böyle bir buluşu uygulama alanında kullanma hakkının kime ait olduğunu gösteren resmî belge.

plato: Akarsular tarafından derin biçimde yarılmış yüksek düzlükler.

pratik: Bir sanat ve bilim dalının ilkelerinin, kurallarının uygulanışı.

projeksiyon: Görüntüleri bir ekran üzerine yansıtma işlemini yapan alet.

protesto: Bir davranışı, bir düşünceyi, bir uygulamayı haksız, yersiz, gereksiz bularak karşı çıkma, kabul etmeme.

R

radasyon: Bir kaynaktan elektromanyetik dalgaların yayılması.

rafineri: Şeker, petrol vb. maddelerin arıtıldığı yer.

röntgen: Herhangi bir organın durumunu tespit etmek için çekilen film.

rüştiye: Ortaokul derecesindeki eğitim kurumu.

rütbe: Subay, astsubay ve polislerin sahip olduğu derece.

S – Ş

sektör: Bölüm, kol, dal, kesim.

stetoskop: Kalbin, iç organların hareketlerini dinlemeye yarayan araç.

şarj: Akü, pil veya bataryaya elektrik biriktirmek, yüklemek.

şebeke: Ülke çapında yaygınlaştırılmış ulaşım ve iletişim örgüsü.

T

tahlil: Bir maddenin birleşimindeki saf cisimlerin yapısını veya miktarını anlamak için yapılan işlem.

talimat: Üst makamlardan alt makamlara verilen buyruk.

telafi: Kötü bir etkiyi veya sonucu başka bir etki ile yok etme, yerine koyma.

teorik: Bir olay, bir yapı ya da düzenin nedenlerini açıklama.

tomografi: Bir organ veya organizma kesitinin röntgenle filmini çekme yöntemi.

türbe: İçinde din ve devlet büyüklerinin mezarları bulunan yapı.

U - Ü

ultrason: Ses dalgalarının dokulardan yansımalarının görüntü biçimine dönüştürülerek yorumlanması esasına dayanan görüntüleme yöntemi.

V

vadi: İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit.

veteriner: Hayvan hastalıkları hekimi.

Y

yamaç: Dağın veya tepenin herhangi bir yanı.

yazı: Tarlaların bulunduğu geniş alan, arazi.

Z

ziraat: Topraktan çeşitli ürünler elde etmeye dayanan yaşamsal etkinlik.

KAYNAKÇA

ATALAY, İbrahim, İlköğretim Atlası, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2005.

DE BONO, Edward, Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, çev.: Ercan Tuzcular, Remzi Kitabevi, Ankara, 1999.

FELDMAN, Anthony ve Peter Ford, Bilginler ve Buluşları Ansiklopedisi, Milliyet Yayınları, İstanbul, 1983.

KABAPINAR, Yücel, İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Maya Akademi, Ankara, 2005.

KAMU, Kemalettin, Gurbet Benim İçimde - Bütün Şiirleri, Dergah Yayınları, İstanbul, 2019.

MEB, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar), Ankara, 2018.

NAS, Recep, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (Program, Yöntem ve Etkinlikler), Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 2000.

SÖNMEZ, Veysel, Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu, MEB Yayınları, İstanbul, 1999.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2012.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu,

Ankara, 2012.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<https://khas.edu.tr/tr/hakkimizda/universite-yonetimi/mutevelli-heyeti/canan-dagdeviren-uye>

<https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/milli-yuzucu-sumeyye-boyaci-kimdir-ve-kac-yasindadir-iste-sumeyye-boyacinin-biyografisi-41330563>

<https://fazilsay.com/>

<https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/haberler/koruyucu-aile-seferberligi-turkiye-sinirlarini-asti/>

<https://muze.gov.tr/muze-detay?SectionId=AET01&DistId=MRK>

<https://www.ktb.gov.tr/TR-96438/mustafa-kemalin-kagnisi--fazil-husnu-daglarca.html>

<https://islamansiklopedisi.org.tr/kazim-karabekir>

<https://www.mgm.gov.tr/sondurum/turkiye.aspx>

<https://www.tgrthaber.com.tr/aktuel/otomobilin-bulunuş-hikayesi-otomobilin-tarihi-otomobili-ilk-kim-yapti-2712754>

<https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/kucuk-mucitlerden-hayati-kolaylastiracak-icatlar/1590590>

https://bilimcocuk.tubitak.gov.tr/system/files/makale/s6_11.pdf

<https://statik.tse.org.tr/upload/tr/dosya/icerikyonetimi/9377/28042020131033-2.pdf>

www.tuketici.gtb.gov.tr

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/israf-edilen-1-3-milyar-ton-gida-821-milyon-ac-insani-doyurabilir/1743398>

http://www.sevgibirkus.com.tr/media/1079/sayi-6_compressed.pdf

<https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>

https://www.meb.gov.tr/belirligunler/10kasim/ilkeleri/ozgurluk_bagimsizlik.htm

<http://www.sevgibirkus.com.tr/media/1202/sayi-8.pdf>

<http://www.mfa.gov.tr/turkiye-yunanistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa>

<https://www.ayu.edu.tr/anasayfa>

GÖRSEL KAYNAKÇA

Nüsha genelinde kullanılan resimler yayınevinin anlaşmalı ressamı tarafından çizilmiştir. Resim dışındaki görseller www.shutterstock.com ve www.freepik.com adlı internet sitelerinden ücret karşılığında satın alınmıştır.